

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-haásos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Wydawca: 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, november 6.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesérelkek: A Mangra-ügy a Házban.**
- A képviselőház ülése.**
- Látogatás Bourbon hercegnél.**
- Csalás egy takarékpénztárban.**
- Béhm felebbzése a kir. táblához.**
- Komjáthy Béla — Mangráról.**
- Székhármosság püspökök nevével.**
- Katasztrófa a liceumban.**
- Halálos eselnakázás a Maroson.**
- Piller Frigyes meghalt.**
- Mikor a Nemzeti Szalon égett.**
- M. kir. sorsjegygynökök.**
- Tárca: Albán-csárda. Irta: Tömörkény István.**
- Regény-Csarnok: A róma-párisi expressvo-
mat. Fordította: Ritt Gyula.**

A Mangra-ügy a Házban.

Arad, november 5

A képviselőház mai ülésén egy mindig aktuális kérdést terített a Ház asztalára az ellenzék egyik tagja, miközben heves ostrom alá vette a kormány nemzetiségi politikáját, melyről azt állította, hogy manapság ilyen politika tulajdonképpen nincs.

És hogy ezuttal oda kell csatlakozni véleményünkkel Komjáthy Béla mellé, annak nem a felszólaló iránti rokonszenv az oka, mint inkább a felhozott kérdésnek az illetékes fórumok részéről tapasztalt állandó negligálása, aminek súlyos hátrányait kétszeresen érezzük mi, akik nemzetiséglakta vidéken élünk.

A kormányok általában kétféleképp szokták kezelni a nemzetiségi kérdést. Az egyik azt állítja felmegtántoríthat-

lan igazsággal, hogy egy államban csak egy nemzet lehet az uralkodó, s ennek fenhatósága, államkormányzó törekvései előtt meg kell hajolni minden más idegen ajkunak. Legyen teljes szabadsága mindenféle nemzetiségnek az ország határain belül, de e szabadság ne jelentse egyúttal a fajfentartó uralkodó nemzet elleni agyarkodást, ellenségeskedést, irigy elnyomási törekvéseket.

A másik nemzetiségi politika körülbelül megfordítottja ennek.

A nemzetiségeknek valóságos dédelgetését követik el a kormányok, melyek ezzel a politikával kormányoznak. A honalapító nemzetet szives vendéglátó gazdának állítják oda, aki olyan szeretettel látja magánál az idegent, hogy kezébe gyömszőli a legdrágább velencei poharait, porcellán edényeit, és falhoz vágatja velük, ha duhajkodó kedvben vannak. Aki a vendégjog minden kényelmét és szabadosságát teli marokkal szórja a vendég lábai elé, s ő maga képes koldussá lenni a nagy dárídó után, csak hogy istenments, valami panaszkodni valója ne legyen a drága vendégnek.

Mi türes, tagadás, bizony a jelenleg uralkodó rendszerben az utóbb említett nemzetiségi politikának látjuk magasra burjánzott dudvait.

A horvát, román szász és tót nemzetiségi agitátorok minden ellenőrzés nélkül rakják tüzesóváikat a magyar állameszme födele alá. Lapjaik felügyelet nélkül sompolyognak lopva a nép közé, s amíg egyrészt alattomos pusztító munkát

végeznek idebennt, másrészt gyalázatos rágalomokkal árasztják el a külföldet.

A nemzetiségek legbefolyásosabb vezető férfiai valóságos virtust csinálnak belőle, hogy nem tudnak magyarul. Akik pedig tudnak, azok is letagadják, s a közhivatalokban, sőt a törvény előtt is a legszemérmetlenebb mellőzéssel vetik meg a magyar nyelvet.

Iskoláik valóságos bünfészkei a magyargyűlöletnek. A külföldi pénzzel joltartott dászkalok idegennek mondják a magyart a hazában, s azt verik bele a zsenge gyermek szívébe, hogy ez az ország a nemzetiségeké, s a magyar csak ideig-óráig bitorolja ezt. A serdülő legényemberekkel idegen nemzetek színeit hordatják, s ünnepélyes alkalmakkor előkerülnek a község háza padlásáról a horvát, román, szász és tót nemzetiségű lobogók, hogy fanatizálni segítsék a közös haza lakóit, a közös haza gazdái ellen.

Ennek a felfordult állapotnak szépítgetése nem politika. Egy nemzet lassu öngyilkossága ez.

Avagy nem eunek a szörmentén simogató, gyöngé, bársonyos kéznek tudható-e be ama félenkség és bizonytalanság is, melyet az aradi román püspöki szék betöltése körül tapasztalunk?

Nem ez a mindenkivel megalkudni akaró opportunizmus okozza-e, hogy nem merünk egy erélyes lépéssel véget vetni az aradi román egyházmegyében beállott fejetlenségnek?

Ugyan mitől tartanak azok az aggodva előrelátó, derék irányadó körök?

TÁRCA

Albán-csárda.

Irta: Tömörkény István.

Ami Antóniót illeti, ő albán volt, ami pedig a kenyérkeresetét illetné, kantinos volt e barna férfi a tábor környékében. Sem ő, sem kantinja nem tartozott a táborhoz, de ők azért oda-tartozandóknak tartották magukat. Oh, a tábornak külön kantinja volt, európai módra berendezve, ahol őt vasért adtak egy porció paprikás húst s két vasért egy pohár rumot s ma már egyedül csak a jó isten tudná megmondani, hogy miből volt a paprikás s miből a rum. Antóniónál ellenben ilyesmit nem lehetett kapni, hanem ő más italokban és ételekben bővelkedett. Ő árulta a szilvapálinkát, a finomabb fajtát, mert az olcsóbb fajtája olyan olcsó volt (két hatos egy liter,) hogy nem is lehetett poharazva mérni. Továbbá neki a szőlőtermő albán partokról bort hoztak. Lovakon, mert arra a vidékre a kocsis híre még nem jutott el, az valami különös dolog is lehet, hogy valaminek négy kereke van, aztán megy, ha a lovat fufangos madzagokkal elébe kötözik. Azon vidék emberei hi e az egyszerű dolognak s így helyesebbnek tartották, ha a ló hátára kötözik a boros hordót — ha a hordó legurul, szélapul s a bor elfolyik: mash Allah, isten úgy akarta,

ki volna, a ki vele szembeszállni mer? Hát ők így inkább csak lóháton hozták a bort, kis apró lovakon, mik sokkal nagyobbak, mint egy jó kutya, bár hiszen a bor sem volt külön, mint a magyarországi otthon csinált ecet.

Hanem ami az ételeket illeti, azok különféle ételek voltak. Van egy kenyeres pitefélé, amit hordanak a város utcáin és kiabálják róla, hogy: vrucsi, biali vrucsi: ez oly jeles étel volt, hogy a tábor népségének parancsban adták ki, hogy nem szabad belőle enni. Ennél fogva ez nagyon kedves étel volt, ha rávetették a kemence tetejére s fölébe turót raktak, ami rajta megolvadt.

De süttött friss kenyereket valóságos magyarországi lisztből az albán, mik kissé drágábbak voltak ugyan, de legalább megtanulta belőlük a tábori nép, hogy soha ez Magyarországot, ha még egyszer visszajöhet bele, el ne igen hagyogassa, mert ilyen kenyeret úgy sem eszik sehol másutt a kerek világon. Az albán a kenyereket mindig estére sütötte ki, mert akkor volt leginkább éhes a nép. Hát jártak rá. De jó kenyér volt... Es zsirt is adott bele az albán, három pénz ára, vagy négy pénz ára zsirt. A még meleg cipók közepére éles késévol ő keresztet vágott, s ami nyílás ott támadt, abba beletette a zsirt sóval és paprikával. Mik mindenestől a meleg kenyérben széjjeloszlottak.

Jó derék törzökös társam ottomán császári káplár, bascsausz Ibrahim, meg vagy-e még valahol? Azóta már... talán te is otthon lehetsz Anatóliában és nem számolgatod az időt, amikor majd hazaeresz a padisah.

A bascsausz Ibrahim épen az albán kantinja mellett őrizett egy kápláralja néppel egy hidat. Mi is ugyanannyi néppel őriztük s hogy az igazat megvalljam, nem is annyira mástól, mint egymástól őriztük.

Szörnyű nagy rang az, azon a tájon egy hid. Pedig mily ocska tákolás. A gerendák is, mik a keresztudaira fektetve vannak, csak úgy isten nevében állanak egymás mellett. Egy szög nem sok, de még annyit sem vertek beléjük. Ami a korlátot illetné: nálunk itthon a pusztai parasztember az üszök legelőjének szokott hátarul ilyen korlátot emelni. Mégis oly igen nagyon őriztük e kopott bidat s akkora tisztessége volt neki, hogy ha lovas ember akart keresztül haladni rajta, le kellett szállni a lováról.

Tehát igen. A hidat őrizték Ibrahim legényei, hogy valaki el ne lopja, Ibró pedig olykor beorakodott az albánhoz s ott csendesen vétkezett a próféta ellen. De annyit mégis megtett, hogy pálinkás üvegjét, hogy ne lássák, ledugta a kezével alá, amin ült, ami az egyszerű török beszédben nem jelent cifra divánt, mint nálunk, hanem kőből rakott rozoga patkát. Hát oda ledugta üvegjét, s lehet, hogy ezt enyhítő

Mangra Vazul és hivei a szankció megtagadása után se lesznek nagyobb ellenségei a magyar nemzetnek, mint amilyenek most. És nem lesznek barátainká akkor sem, ha az egykori hirhedt izgató megerősítésével arculcsapjuk saját önértetünket.

A képviselőház mai ülésén két esetben volt szó aradi vonatkozású dolgokról. A főispán székfoglaló beszédéről emlékezett meg elsőnek az ellenzék szónoka, majd a Mangra-ügyet tette szóvá később, miközben a legkiméletlenebb mezitelenységben festette le az aradi püspökjelölt politikai portaitját.

Talán ez a felszólalás valamivel előbbre viszi a kérdés megoldását, s ha az idén nem, jövő esztendőre bizonyosan elkövetkezik a döntés az aradi püspöki szék ügyében.

Csak az a kérdés, mivel fogják megoldani ezt a csomót? Az önértet pengéjével-e, — avagy paktummal?

* *

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 5.

A mai ülésnek egyik érdekessége volt, hogy az elnök pontosan tíz órakor nyitotta meg az ülést — először itt az új Házban. Aztán mozgalmas menete volt a tárgyalásnak. Több érdekes bejelentés és jelentés után Széll Kálmán miniszterelnök terjesztette be a már megígért öt törvényjavaslatot, a ki- és bevándorlásról, a mit a Ház általános tetszéssel fogadott.

Fél 11 óra felé végre folytathatták az indemnitási vitát, a melynek ma egy szónoka volt: Komjáthy Béla. Azt bizonyította, hogy a paktum dolgában az ellenzéknek van igaza. A miniszterelnök sűrű fejcsóválással fejezte ki elnévetéseit.

Komjáthy Béla beszéde után már csak az interpelláló szóialhattak fel.

A karzat egyebekben ma is zsufova volt: a hölgyek élénk, viharos obstrukciós ülést vártak. Obstrukció azonban nem lesz, de hogy meddig fog a vita húzó'ni, azt ma még előre megmondani nem lehet.

Részletes tudósításunk a következő:

körülményül vette a prófeta. A prófeta különben is gyakran kénytelen volt eltekinteni azon erkölcsös írásoktól, amiket tett s gondolom, hogy a Bajram-ünnepek táján egyebet sem tett, csak örökké forgott a koporsójában.

Az országuton volt az albán boltja, oda naphosszant különféle emberek tévedtek be. A fehérsipkás török határőrök, a pirossipkás captiék, olykor egy-egy jámbor öreg muzulmán, aki hosszú pipaszárát úgy viseli a háta és az inge közzé szurva, hogy szerfölött figura vele. Az ablak a Limre, a hegyekre, az országutra nyílt. A Lim zugó vizén olykor vízmerő tuta-josok ereszkedtek alá, oly sebosen haladva a tajtékos habokon, mint a futó ló. A vizen túl, a hegyoldali házak kertjeiben török asszonyokat lehetett látni, amint a ház körül foglalatoskodtak, az országuton néha rablócsapatot kísért török katonaság a taslidzai pasa elébe: ilyen elfogott rablónak lenni nem lehet jó, mert a nyakuknál fogva voltak egymáshoz láncolva. Akadt köztük, aki olyan öreg volt már, hogy gyalogolni nem tudott, azt lóra ültették. Annak a nyakától az előtte menőhöz meg az utána jövő nyakához ép olyformán ereszkedett le a lánc, mint a hogy az a láncid kőoszlopainál látható. Antónió ablakából ilyen kilátások voltak.

Közben katonák jöttek-mentek. Estefele az éjszakai szolgálatra indulók ittak egy-egy pohár bort s mondták Antóniónak: de jó bor, verje el az isten a tövét utról-utrá, — mire Antónió azt mondta: a ném ju bor, mit isté áttá,

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Darányi Ignác, és Cseh Ervin miniszterek.

(Elnöki bejelentések.)

Elnök 10 órakor nyitja meg az ülést és bejelenti, hogy Szederkényi Nándor az olasz borvámklauzula, Zboray Béla az osztálysorsjátékok és Nessi Pal a csongrádi állapotok tárgyában interpellálnak. Bejelenti továbbá, hogy Vörös László képviselő a kis tisztviselők nevében kérényt nyújtott be az 1600 koronás elapfizetés behozatala iránt. A Popovics Vazul István képviselő összeférhetlenségi ügyében a Ház 14-én sorsolja ki az összeférhetlenségi bizottságot.

(Uj törvényjavaslatok.)

Széll Kálmán miniszterelnök öt törvényjavaslatot terjeszt be a ki- és bevándorlás ügyében. (Tetszés.) És pedig: 1. A határrendőrségről. 2. A külföldieknek a magyar korona országának területén lakhatásáról. 3. Az utlevél-ügyről. 4. Három új csendőrségi kerület felállításáról és végül 5. A kivándorlás szabályozásáról. (Altalános élénk helyeslés.)

E törvényjavaslatokat annak idején napirendre tűzik.

Széll Kálmán miniszterelnök még egy jelentést is beterjeszt a konzuli bíróságok peres eljárásáról.

Szentiványi Arpád, a VI. bíráló-bizottság elnöke jelenti, hogy Urbánczy Nándor mandátumát igazolták.

Haydin Imre előadó beterjeszti a kiküldött bíráló-bizottságnak a tápéi választókerület vizsgálatairól szóló jelentését.

Elnök jelenti, hogy ez ügyet legközelebb napirendre tűzi. Figyelmezteti a Házat, hogy e felett vita nélkül dönt és pedig a Ház abszolút többségének szavazatával. Már most felszólítja a képviselőket, hogy annak idején lehetőleg teljes számban jelenjenek meg az ülésen. A jelentés napirendre való tűzéséről holnap tesz indítványt.

(Az indemnitás.)

Következett a napirend szerint az indemnitás tárgyalásának folytatása.

Komjáthy Béla: Azzal kezdi, hogy a kormány iránt való bizalmatlanságát nem fogja ezúttal a közjogi alaptól meríteni. Ezt megtette tegnap Kossuth Ferenc. A szóelő a kormány programjából fog kiindulni s ennek alapján kimutatni, hogy neki és pártjának a kormány iránt bizalmatlannak lenni nemcsak joga, de kötelessége is. Beszédében két tételre akar csak szorítkozni. Először bírálat tárgyává akarja tenni a kormány *nemzetiségi politikáját*. Illetőleg annak a hiányát, másodsorban a miniszterelnöknek azt az interpellációját, melyet az 1880. XXX. törvénycikkről adott s melyet szóelő jogtalannak és helytelennek tart. A mi-

niszterelnök már akkor, mikor kormányelnök beköszöntőjét tartotta, egyszerűen halgatott arról, hogy a nemzetiségi kérdés megoldására mi a programja. A szóelő akkor fel is szólalt, de csak egy pénzügyi bizottsági ülésen a pénzügyminiszter jelentette ki neki újabb kérdésére, hogy legyen megnyugodva, ennek a kormánynak is csak az a nemzetiségi politikája, a mi az előbbi. A miniszterelnök pedig, mikor erről beszélt, a szavakkal játszott, sem célját ki nem tűzte, sem az eszközöket nem tüntette fel, melylyel a célt el kell érnie. S így történt, hogy egyszerre állottak talpra megint mindenütt a nemzetiségi. Felhozta az esetek egész sorozatát, majd így szól: Én ünnepelesen becsánatot fogok kérni a miniszterelnöktől, ha bebizonyítja, hogy a nemzetiségi tulkapásoknak csak egy kicsikét utját szegte, ha ez állapotokon csak némileg gyógyított. Magyarország soha veszedelmesebb állapotban nem volt a nemzetiségi viszonyai tekintetében, mint ennek a miniszterelnöknek a három évi kormányzása alatt. Mert a miniszterelnök nemzetiségi politikája lanyha és erőtelen, jobban mondva: nem létező. (Ugy van!)

Példaként felhozta Szvetics Mitrofan ujvidéki szerb püspököt. Ennek a kinevezését jóváhagyták, pedig egy szót sem tud magyarul. És ez a püspök a főrendiháznak is tagja, holott törvény szerint a főrendnek magyarul kell tudnia. (Helyeslés a baloldalon.) A miniszterelnök alkalmazottai, akik a nemzetiségi vidékeken vannak, beszélnek tótul, szerbül, németül, csak magyarul nem.

Széll Kálmán: De jó hazafiak!

Komjáthy: Első hazafias kötelesség, hogy magyarul tudjon. A miniszterelnök nemzetiségi politikájának lanyhaságát mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy felosztalta a miniszterelnökségi nemzetiségi osztályt. Mondja meg a kormányelnök, miért tette ezt, ha nem azért, hogy Bánffy egyet üthessen.

Széll Kálmán: Majd megmondom.

Komjáthy: A kormányelnök a nemzetiségi kérdésben egyáltalán mindig hangulatkeltésre dolgozott. Hangulatkeltésből utazott most hirtelen Erdélybe is, mintha csakugyan ellenőrzést akarna létesíteni a nemzetiségekkel szemben, pedig soha sem engedte ezt az ellenőrzést meg is csinálni.

(Amit Komjáthy nem mond meg.)

Széll Kálmán: Honnan tudja, hogy nem engedem.

Komjáthy: Megmondjam? Majd az ülés után megmondom.

Széll Kálmán: Tessék megmondani.

Komjáthy: Itt nem mondok meg.

Széll Kálmán: Nohát nem ugy volt!

Rákosi Viktor: Mondd meg, ugyan mondd meg. (Halljuk! Mondja meg! a baloldalon.)

Széll Kálmán: Itt tessék megmondani.

Komjáthy: Nem engedem magam bele-

eredzs kintin európai, ott kapc bor, kitemberék csinált. Amire megint az emberék mondták, hogy: a ménkü eobe a fekete albánba, de játékos.

Jött aztán a tábori postás is, egy német őrmester; ő igen előkelő férfiú volt; nem szivesen járt az albán gemischtes publikuma közé, de az európai kintinba nem mehetett, mert az ottvaló kintinos feleségét egyszer elugrasztotta hazulról s azóta leginkább csak revolverrel várta európai felebarátja. No és ne feledjük ki a Szimót. Más nevét már elfeledtem, mert kevert nevek vannak ott. Ha csupa török valaki és fanatikusabban mohamedán, mint stambuli mozlim és ha Mahmud aga is, azért csak utána mondják a nevének, hogy: Bájrovics, s az Izmail bég hiába Izmail bég, azért a neve csak az, hogy: Szimics. Mert a katonaságot s néhány szultáni hivatalnokot kivéve, olvasva sem igen lehet köztük valódi törököt találni; csak úgy átvedlettek törökké a rácból. Ha Dusan császár é'ne, bizonyosan nem tetszenék neki a dolog. No, mindegy, erről nem tehetünk, ami pedig Szimót illetné, fiatal kereskedő volt, sok zsiszikes lencsét és bogaras gerstlit szállított a tábornak. Sohasem járt tul vidéke határan, de azért egy egész sor nyelvet beszélt. Mikor mi onnan elmenőben voltunk, egy oláh ezredbeli katonaság volt bennünket felváltandó. Mielőtt bejöttek volna, valami husz embert három héttel előbb leküldtek, hogy a vidék utjait, a járás-kelest megis-

merjék, mert a térkép akkor még nem volt. Hát a Szimó három hét alatt annyira megtanult tőlük oláhul, hogy az utánuk érkezőkkel már tárgyalni tudott a nyelvükön és szállította a zsiszikes lencsét, bogaras gerstlit, mert azért, hogy bogár van a gerstliben, csak meg kell hogy egye azt valaki. Szimó magyarul is jól tudott. Bascsausz Ibrahim is értett. Beszéltünk Magyarországról, a nagy pusztákról, a lassu folyókról, miket Szimó szóvalan csodálkozással hallgatott: az ő országukban nem ismerik a síkságokat, napáldozatot csak hegytetőről látni. A bascsausz sóhajtott, ő ismerte e dolgokat, őt is messze földről hozták ide, bölcsője pálmafák alatt ringott, az az, hogy pálmafákhoz volt kötözve a szülői sátor mellett az a gyékény, a melyben életét kisedden élni kezdte. Mennyire vágyhatott ő haza!

A szegény Ibró már akkor a nyolcadik esztendejét szolgálta s még mindig nem tudta, hogy mikor eresztik haza. Valami szörnyű visszaélések mehetnek a török hadseregben. A kik Stambulban jártak, mondják, hogy ott egészen rendes katonaság van, de így itt az Isten háta mögött, a végében ugyancsak ol voltak hagyatva. Akadt köztük, a kinek lábbelije sem volt, másik a puskáját kocmadzagon vitte. Gyakorlat, célbalövés, fegyvertisztítás, ismeretlen fogalmak voltak. — Hát ti mikor gyakorlatoztok? — kérdeztük. — Hja — szólt kissé zavarodottan — mi már rég berukkoltunk, mikor ti kirukkoltok. Így füllengett

kényszeríteni olyan dologba, a mit helytelennek tartok.

Szell Kálmán: Ha pedig itt nem mondja meg, akkor nem is igaz az.

Komjáthy ezután tovább fűzi fejtegetéseit. Dél felé járt az idő, mikor másfélórás fejtegetés után áttért az 1899. évi XXX. törvénycikk interpretációjának taglalására, melyet a paktum megsértésének mond. A beszéd a második részének során a függetlenségi párt erősen tüntetett.

Komjáthy felszólalása végén kijelentette, hogy az indemnitást nem fogadja el.

Elnök szünet után a vita folytatását holnapra halasztotta.

(Az interpellációk)

Az ülés végére maradnak az: interpellációk.

Zboray Miklós a belügyminiszterhez a következő interpellációt intézi:

1. Mivel indokolja a belügyminiszter ur az állami sorsjáték sorsjegyeinek a községi jegyzők általi elárúsítása tárgyában kibocsátott körrendeletét?

2. Szándékozik-e intézkedni, hogy ezen a közérkölc és alkotmányosság ellenes körrendelete hatályon kívül helyeztessék.

Szell Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy ez esetben jótékony sorsjegyek elárúsításától van szó, melynek jövedelme árva, özvegyek segítésére s népkonyhák fenntartására fordítatik.

A Ház a választ tudomásul vette.

Szederkényi Nándor a miniszterelnököt interpellálja meg a következőképen:

Folyó évi június 11-iki ülésen válaszolt a t. miniszterelnök ur az olasz borvám ügyében hozzá intézett kérdésre.

A miniszterelnök ur válaszában maga elismerte, hogy a kérdéses vámzáradék a magyar bortermelés végzetes veszélyvel fenyegeti és ennek folytán kijelentette, hogy a kormány el van határozva, a szerződés tárgyalása alkalmával azon borvámzáradékot megszüntetni. Hogy miképpen? Erre nézve kérte a Házat, hogy internacionális szempontból a további fejtegetéstől mentse fel.

E nyilatkozat dacára, a bortermelők aggodalma főleg azon irányban nem szűnt meg, hogy a kérdéses borvám záradék, még az 1903. éven túl is fenn fog állani. Ez aggodalom a nyár folyamán tartott gazdasági kongresszusokban is kifejezésekre jutott, azon alapon, hogy ha az olasz kereskedelmi szerződés ez év január elsejéig fel nem mondatik, az egy évre, benne a borvám záradék is, önmagától meghosszabbodik.

Kérem a t. miniszterelnök urat: Van-e ezen aggodalomnak alapja és megnyugtathatja-e a bortermelőket, hogy 1903 éven túl az olasz borvám-záradék fennállani nem fog?

A miniszterelnök ma még nem válaszolt. **Nessy Pál** interpellációja a csengrádi állapotokról holnapra maradt s ezzel az ülés végét ért.

TÁVIRATOK.

A bécsi antiszemita győzelme.

Bécs, november 5. A tartománygyűlés képviselőinek választásán huszonegy hely közül huszra antiszemita jelöltet választottak meg. A huszonegyedik választás nincs eldöntve a szociáldemokrata és a keresztény szociálista jelölt között.

Bur katonák az angol hadseregben.

London, november 5. A Standard jelenti Johannesburgból 3 iki kelettel, hogy a kormány néhány nap múlva, a mikor Milner visszatér körutjáról, válaszolni fog azoknak a burghereknek és önkénteseknek, akik felajánlották szolgálataikat a szomáliföldi hadjáratra. Ugyanez a lap jelenti Durbanból 8-iki kelettel, hogy Royaton ezredes azt az ajánlatot tette a kormánynak, hogy Natalban 500 embert toboroz a szomáliföldi hadjáratra ugyanolyan feltételek mellett, amint az önkéntesek harcoltak a bur háborúban.

Chamberlain Dél Afrikában.

London, november 5. Fokföld miniszterelnöke táviratot küldött Chamberlain gyarmatügyi miniszternek, a melyben örömet fejezi ki Chamberlain tervezett dél-afrikai látogatása felől és annak az óhajnak ad kifejezést, hogy Chamberlaint a gyarmat vendégeként üdvözölhesse. Chamberlain azt válaszolta, hogy szívesen fogadja a gyarmat meghívását és reméli, hogy két hetet fog tölthetni Fokföldön, a melyet utoljára fog meglátogatni felesége társaságában.

Felkelők harca.

New York, november 5. Port au Princeből jelenti egy távirat: **Fouchard** hívei és a polgári hatóság között ismét összeütközésre került a dolog, a melyben megint elesett és megsebesült néhány ember. A lakosság nagyon nyugtalanodik. Remélik, hogy **Nord** tábornok, akit a napokban 10.000 emberrel idevárnak, véget fog vetni a zavargásoknak.

New York, november 5. Carracasból jelenti egy távirat: A kormány döntő győzelemről ad hírt, a melylyel a felkelőket San Mabo mellett erős hadállásukból kiverték. Mendoza, Mathos, Roland Crespo, Torres és mások haderejét szétkergették. A felkelők felbomlott serege vasárnap este átment Villa de Curán. Carracasban diadalünnepeket rendeztek. A kormány azt mondja, hogy a forradalomnak vége van.

A venezuelai forradalom.

La Viktoria (Venezuela), november 5. A hivatalos lap mai számában jelentést közöl, a mely a kormánynak La Viktoria mellett aratott nagy győzelméről szól. A jelentés szerint a kormány megsemmisítette a felkelők seregét, amely most Guarise felé menekül, Riera tábornok állítólag elesett.

A sztrájk

St. Etienne, november 5. A sztrájkoló munkások a munkásbörzén tartott gyűlésükön olyan határozatot hoztak, a melyben a bányamunkások megbízottait felszólítják, hogy rendületlenül ragaszkodjanak a commentryi kongresszuson elhatározott követelésekhez.

New York, november 5. A bányamunkások követeléseit, a melyeket Mitchel november 2-án a sztrájk megszüntetése végett kiküldött bizottság előtt előterjesztett, azonosak a márciusi követelésekkel, a melyeknek kieroszakolása végett akkoriban elrendelték a sztrájkot.

Látogatás Bourbon hercegnél.

(A párbajellenes liga feladatai.)

Budapest, november 5.

Bourbon Alfonz herceg spanyol trónkövetelő Budapestre érkezett, hogy irányítsa és szervezze a párbajellenes mozgalmat, mely legújabbán Nagyváradból indult ki. A herceg Budapesien néhány napig fog időzni, hogy itt is szolgálja a derék feladatot, melyet maga elé tűzött.

Tegnap felkereste őt egy hírlapíró az Angol királynő szállodában levő lakásán.

A herceg negyvenöt-ötven esztendősnak látszik. Középtermetű, már őszülő haju férfiú. Egyszerű uri ruha van rajta.

— Oh, én az újságoknak igen sokat köszönhetek, mondotta. Az eszmét, a melyet propagálok, a hírlapok nélkül aligha vihettek volna

egy kicsit Ibró, gondolván: hogy forogjon a proféta.

Az ablak alatt pedig járt-kelt az „italos kapitány.“ Egy középkorú tiszt, mitőlünk való. Beszéltek, hogy elsőrendű munkása volt régebben a katonai földrajzi intézetnek, de a pálinka rabja lett s kitették a csapathoz. Jó, kisése már korlátolt, szelid ember volt, bár szenvedélye sokba kerülhetett neki, mert katonái olykor említék, hogy egy vagy más járandóságukat ellefledte kifizetni nekik. Lassan sétálgatott az utszélen, a főútszél előtt óráját összehasonlította a vártaórával s ha a két óra egyezett, megnyugodott.

— Sie haben noch gute Augen — fogott meg a parton — nézze, mi az, ami ott fönt csillog a hegytetőn?

Biz az egy bádogdoboznak a teteje volt, amiből kiette a konzervhúst a katona, azután eldobta. A doboz tetejének a belseje fénylott, de nem mindig, csak ha a nap alkalmasan sütött rá. Mondtam a kapitány urnak, hogy az mi lenne, ő azonban leunsinnezett, s valami rendkívül érdekes, fontos dolognak tartotta, hogy mi lehet az, ami a kopár tetőn egyik órában csillog, a másikban nem. Mondta, hogy ő majd azt meg fogja vizsgálni. Szemlét tart. És kideríti az esetet. De nem jutott föl sohasem. Nem ért rá a sok dolgátul.

Ezek így voltak. Az albán az egyszálú guzlát pengetve, esténként mélyeket bődült a régi albán vitézekről, de arrafelé a kutya

nincsen izlésük, mert nem ugattak meg érte. De nem kell azért bántani az albánt. Jó fiu volt ő. Egy este, mikor arról tárgyalt, hogy mennyire szeret minket, mondtam neki, hogy ugyan mivel tudná bizonyítani, hogy engem szeret. Ő a bizonyítás különös módját választotta. Mi, néhány törzsvendégel, akik megvettük az európai kantint, az albánt ugyanis néha európai színvonalra emeltük kontó tekintetében. Nem gyakran ugyan, de mégis megtörtént, hogy a posta elakadt napokig a hófúvásban s a rendes időre várt utalvány nem érkezett. Ilyenkor hitelre ment az esti szórakozás s az albán egy ormótlan könyvben arról írást vezetett. Hát ezt a könyvet hozta elő. Abba mindenkinek a neve volt beírva, egész rendes főkönyvi módra, csak az enyém nem. Ahelyett az állt ott; „noi corporagi“, ami albánul azt jelenti: „a mi káplárunk“, mivel-hogy mint káplár töltém be akkor honfi tisztemet. Ez meghatott s „bir gotah sarap“-ot rendeltem az efendümnél.

Lám, így szeretett beennünket az albán. Mégis, mikor elváltunk, még csak kezét sem foghattam vele. Az ottlét utolsó napja különféle átadásokkal telt, este a városban jártunk, néhány ismerős szerbcsaládtól elköszönni, ott jól elmaradtunk, kora reggelre pedig már utakészzen kellett állni. S mikor az albán mellett elhaladtunk, hogy soha többé vissza ne jöjünk, ép hapták volt és fejvetés volt a főútszél felé. Antónió az ajtóban állott, félig moso-

lyogva, félig sirva nézett reánk, de hozzá oda menni nem lehetett. Így elhaladtunk, ő meg jöhetett utánunk. Csak a török tiszték kísérték el bennünket egy darabig, míg nem azok is megálltak és ott pezsgőket durogtattak az őszi hajnalon. Mert pezsgőjük volt nekik, csak úgy legénységi csizmák dolgában történt szükölködés.

Ugyan megvan-e még az Antónió? hány-szor gondoltam rá, hogy majd irok neki, de hát nincsen lustább teremts a kerek világon, mint az ember. Danol-e még az albán vitézekről, akik a nótában mindig menyasszonyt rabolnak, a gyakorlatban mindig kecskét? Hát Ibrahim megszabadult-e már, vagy még mindig azt a sípkát hordja, amelyet mozsárban vasalnak? Hát a postaőrmeester, hát a... ohó, az italos kapitány hazajött velünk, de kár volt hazajönnie szegénynek. Ott a hegyek közt sohasem esett le sehonna, itthon meg egy éjjel kiesett a kaszárnya emeleti ablakából s meghalt az utca kövezetén.

Ha igaz, hogy a lelkek így a föld körül maradnak és arra járnak, amerre nekik tesszik, akkor nem lehet másként, minthogy az ő lelke, mikor onnan a kövezetről felszabadult, azonnal elröpködött arra lefelé, hogy megnézze: ugyan mi lehet az a fényesség, ami úgy „ausnahmsweise“ a vén Rajnovics-hegy tetején csillog.

diadalra. De segítették a munkámat s nem hiába dolgoztam.

— Mi a célja Fenségednek Budapesten?

— Tudja, ugy-e, hogy Nagyváradon voltam. Ott igen előkelően gondolkodó, valóban lovagias uri emberekre találtam. A mozgalmuknak nagyon megörültem s azt hiszem, hogy alkalmas időben indították meg a harcot a párbaj ellen. Budapesten néhány előkelő uriemberrel óhajtok a dologról beszélni. Azt hiszem, hamar megnyerem őket a tervemnek. Az igazán lovagias ember nem kívánja a párbajt.

— Fenségednek volt már afférje?

Mosolygott, mint a ki tudja, hogy az embernek önkéntelenül is ez a gondolata támad.

— Nem volt soha. Pedig lássa katonai intézetben nevelkedtem. Később IX. Pius pápasaága alatt a vatikáni hadseregben szolgáltam. Itt persze a párbaj szigorúan tilos volt. Tisztjeink ritkán különböztek össze, de, ha akadt is baj közöttünk, mindig becsületbiróság állította helyre a békét. Legutóbb a spanyol hadseregben szolgáltam. Amde afférem itt sem volt.

— Segédje sem volt Fenséged senkinek?

— Nem. De ha fölkértek volna, föltétlenül békés uton intéztem volna el.

— A ligák működnek már valahol?

— Egyelőre még nem. A párisi megalakult már, de ügyet még nem vittek eléje. A berlini nemsokára szintén megalakul, a bécsi pedig még ebben a hónapban tartja alakuló ülését.

— Milyen a liga ügyrendje?

— Igen liberális. Ha valakinek becsületbeli ügye támadt, ő is, ellenfele is két-két segédet nevez meg. A segédek összeülnek s megkísérik a felek kibékítését.

Ha ez nem sikerül, akkor lép csak a liga akcióba. A becsületbirák megvizsgálják az ügyet s a sértő felet esetleg kötelezik arra, hogy megkövesse azt, a kit megbántott.

— S ha nem teszi meg?

— A sértett felet a liga ítélete rehabilitálja s ennél többet senki sem kívánhat.

— A liga ítéleteit nyilvánosságra hozza?

— Oh, korántsem. Az emberek gyakran azért is párbajoznak, hogy az ügyük s a kimenetele a lapokba kerüljön. A liga tanácskozása és ítéletozata zart ajtok mögött fog folyni. Az eredményét nem közlik mással, csak a felekkel s a segédekkel. A nyilvánosság elé csak akkor bocsáthatja a liga az ügyeket, ha ezt mind a két fél kifejezetten kívánja. Erre azonban aligha lesz eset.

— Ha nálunk megalakul a liga, eljön Fenséged az alakuló ülésre?

— Lehet, hogy Budapesten leszek, de az ülésen nem fogok résztvenni. Nem leszek jelen a bécsi megalakuláson sem.

Néhány percnyi hallgatás után nyugodtan folytatta:

— De higye el, nincs ott én rám szükség. A ligák nem az én kedvemért alakulnak meg. Az eszme tisztasága, a cél nemessége tereli a párbajellenes liga táborába a hígadtan gondolkodó, lovagias férfiakat. Nekem elég, hogy az impulzust megadtam hozzá.

Azután elbucszott. Barátságosan, nyájasan, mint a hogy polgáremberek köszöntik egymást.

A herceg meglátogatta Vázsonyi Vilmos orsz. képviselőt, a párbajellenes mozgalom kezdeményezőjét s vele igen sokáig értekezett.

TANÜGY.

(—) Jubiláló tanítónő. Molnár Lajosné brádi állami tanítónő kedden ünnepelte meg negyedszázados szolgálati idejének betöltését. Reggel 8 órakor tantestületi *diszgyűlés* volt, a melyen

Kónya Dénes ev. ref. lelkész, iskolaszéki elnök elnököl, résztvettek a gyűlésen az összes gondnoksági tagokon kívül *Witt* György kir. s. tanfelügyelő és *Kremmer* Bonifác iskolaszéki elnök vezetése alatt a körösbányai tantestület. A gyűlésen Kónya elnök méltatta a köztisztviselben álló tanítónő érdemeit. Dél előtt 10 órakor gyűltek egybe a volt s a jelenlegi tanítványok s közölük küldöttségileg meghívták Molnár Lajosné tanítónőt. Az ünnepeltet megérkezésekor a közönség lelkesedés közepette harsogó éljenzéssel fogadta, a rendező-bizottság nevében *Zeyk* Arpádné üdvözölte őt. Ezután a jelenlegi tanítványai a himnuszot énekelték el, majd *Balia* Odönné a volt tanítványok nevében szívhezható beszédben köszöntötte fel az ünnepeltet. A felnőtt és a növendék-tanítványok emléktárgyakat nyújtottak át a jubilálónak, mire Molnár Lajosné a meghatottságtól elérzékenyülve könnyes szemekkel köszönte meg a szép ünneplést. Végül pedig Kónya Dénes elnök felolvasta *Réthy* Lajos kir. tanácsos tanfelügyelő levelét, melyben meleg szavakban emlékszik meg az ünnepelt tanítónőről s kéri, hogy azt neki tudomására hozzák. Este nyolc órakor száz terítékű banket volt.

(—) Ács- és kőműves-iparosok figyelmébe. Az aradvárosi iparos tanonc-iskolában, az ács- és kőműves inasok számára rendezett téli tanfolyamra a beiratások *vasárnap, november hó 9-én*, délelőtt 9—12 óráig lesznek a templomutcai fiúiskolában Almási Pál igazgató irodájában. Felhívjuk ennélfogva az összes tanonctartó ács, kőműves és építőmester urakat, hogy a náluk bejelentett tanoncokat a mondott időben annál inkább beirassák az iskolába, mert különben az 1884. XVII. t. c. értelmében fog az iparhatóság eljárni. A beíráskor 4 kor. 20 fillér tandíj és iskolaszert-átalány fizetendő s ez alól senki sincs felmentve. Arad, november 5. *Az ipariskolai bizottság.*

Böhm felebbezése a kir. Táblához.

(Csőd Böhmék ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 5.

Böhm Adolf képviselőjében *Czédly* Károly dr. holnap küldi el felfolyamodását a nagyvárad kir. táblához. Ebben megfellegezi az aradi törvényszék vád tanácsának Böhm további fogva tartását elrendelő határozatát, azzal érvelve, hogy Böhm nem minősíthető foglalkozás nélkülinek, miután még nem mozdították el *bankigazgató állásától*, továbbá, hogy szökésétől sem lehet tartani. A felfolyamodást természetesen el fogja utasítani a tábla.

A felfolyamodás részletei, valamint a sikkasztásra vonatkozó egyéb események a következők.

Csődkérvény Böhmék ellen.

Három polgári pert tárgyalt tegnap *Babó* Iván kir. járásbíró. E pereket ugy Böhm, mint Böhmné ellen adták be, és az indokolásban különféle kifogásokat terjesztett elé Böhmék megbízott ügyvédje, *Czédly* Károly dr. úgy hogy ennek folytán egyik perben sem volt ítélet hozható.

Ezen kívül újabb per is érkezett be Böhmék ellen. Ez utóbbiban e hó közepén lesz a tárgyalás.

Nevezetes, hogy miután Böhm letartóztatása előtt összes ingóságait és értékeit közjegyzőileg az Ipar és Népbankra ruházta át, ezek a kisebb hitelezők még akkor sem juthatnak követelésükhöz, ha ítéletet nyernek, mintán mást nem foglalhatnak le mint az átruházott értékeket. Ezek iránt pedig a bank kétségtelenül igénypert indítana.

A hitelezők tehát, hogy az átruházás megsemmisíthessék, és az ingóságok szabaddá váljanak, amint hallatszik, csődöt akarnak kérni *ugy Böhm, mint Böhmné ellen*, amely esetben az átruházás megsemmisítése mellett minden értékük csődtömegbe folyna be. Természetesen a bank is mint csődhitelvező szerepelne az ő

309,000 koronás követelésével, s így az aránylagos felosztás szabályai szerint csaknem minden a banknak jutna, és elenyésző csekélység a többi hitelezőnek, ha ugyan a tömeggondnoki költségek és kiadások után felosztható vagyon még maradna.

A *Konsitzky* ellen beérkezett polgári perben kívül egy nagy aradi butorkereskedő cég a váltóját is beperelte az aradi kir. törvényszék mint váltóbiróságnál.

A *Konsitzky* és Böhm ellen beadott perek közül öt van olyan, amely férfi és női divatcikkekért perel.

Felfolyamodás szabadlábra helyezésért.

A táblához felterjesztendő iratok már le vannak másolva és a törvényszék vád tanácsa holnap fogja azokat a nagyvárad kir. táblához felterjeszteni.

A vád tanács tudvalevőleg Böhm fogvartatását rendelte el, mely határozat ellen *Czédly* Károly dr. ma adta be felfolyamodását a kir. táblához. Az erős érvekre támaszkodó felfolyamodás, ugy értesülünk, többek között a következő indokokat tartalmazza:

A letartóztatás a legnagyobb mértékben törvényellenes.

Egyik indoka, hogy a *szökéstől azért, mert rendes kereset forrása nincs, tartani lehet.*

Ez az indok először is nem igaz.

Tessék az aradi kir. törvényszék cégjegyzékét megtekinteni, az hivatalosan bizonyítja, hogy az aradi Ipar- és Népbank vezérigazgatója ma is Böhm Adolf. Tessék bármilyen igazgatósági, vagy közgyűlési vagy akármiféle határozatot felmutatni, mely arról szól, hogy alulírottat elmozdították állásától.

De ha ma nem is volna Böhm Adolf igazgató, — kívánható-e, hogy Böhm Adolf ma az Osztrák-Magyar bank kormányzója legyen? Hisz fizikai ideje sem volt és lehetett magának új állást teremteni, s még kevésbé képes most, mikor szivesek voltak annak a lehetőségétől letartóztatása folytán egyáltalán megfosztani s családját ezzel a legnagyobb nélkülözésnek kitenni.

Komoly urak! onni komikumot ilyen ügyben senki sem feltételezett.

A letartóztatás másik indoka az, hogy a büntetés előrelátható nagyságánál fogva a *szökéstől alaposan (!) tartani lehet.*

Mindenek előtt a gyakorlat az, hogy nagy büntetés csak az, amely legalább öt éven felüli. Ezt a gyakorlatot eddig Aradon is tudták és feltétlenül respektálták.

Akár a 379 §-ba ütköző csalásról, akár közönséges sikkasztásról lehetne szó, — a büntetés öt évet meg nem haladhat.

Mindenekelőtt *nincs tehát előrelátható nagy büntetés*, mely a letartóztatást indokolhatta tenné.

Böhm Adolf teljesen megtört, nagybeteg ember, a kit a kir. ügyész karonfogva kellett, hogy a fogház lépcsőjén felvezessen; ennek az összetört és nagybeteg embernek szökése *fizikai képtelenség.*

A B. P. 141 § 2. pontja azt is kívánja, hogy alaposan kelljen a szökéstől tartani. Ezt az „alaposagot” honnan merítették t. Urak, tán abból, hogy Böhm 1890 óta, de minden esetre egy hét óta tízszer megszökhetett volna és azt nem tette?

Vagy abhól, hogy oly nagy beteg, hogy a fogház lépcsőjén is a kir. ügyész ur karjára szorul. Vagy abból, hogy napok óta és a letartóztatáskor is, otthon nyugodtan fekszik ágyában.

A letartóztatáshoz eleve orvost hívnak, mert a hatóság szerint is *kétséges volt, hogy egyáltalán elszállítható-e?*

A letartóztatás természetesen még jobban összetörte. Négy-öt féle orvosságot szed, *vért köp, fej és szivgörcsei vannak*, a fogház orvosa naponta többször kénytelen látogatni. Ezek azok az alapos indokok, amiért Böhm Adolfot letartóztatták?

Nincs az a törvény, mely ilyen okokból és módon szándékozta volna összetörni azt, a ki a törvény kifejezése szerint is csak *gyanúsítva* van büncselekményben.

A tisztelt urak elfelejtik, hogy még nincs ítélet s ha lesz, az nem fog kivégzésre szólni! Azon kívül, ha az előzetes letartóztatás megszűnik, gyanúsított könnyen vehető rendőri felügyelet alá és tartható így, — megőrzése is el van érve.

A tek. kir. táblától tehát tisztelettel kérünk aradi lokális lármán és szenzáción felülemelkedő és objektív határozatot.

Ujabb felfolyamodás.

A felfolyamodás betérjesztésével vagy nyolc napig szünetelni fog Böhm Adolf ügyének büntetőjogi érdekessége. — Körülbelül nyolc nap múlva várható a kir. tábla határozata, mely mindenestre érdekes lesz. Ha a vádtanács határozatát esetleg helybenbagyja a tábla, úgy Böhm a majd rászabandó büntetésének letöltéséig bennmarad a fogházban, miután a fogság fenntartásának indokai nem olyan természetűek, hogy ezután megváltozzanak, mintha például a vizsgálat megghiúsítása volna az indok. Ez utóbbi esetben a vizsgálat befejeztével elesnék ez az indoklás.

Van azonban a perrendtartásnak még egy paragrafusa, mely a táblának a fogságot fenntartó határozata után is képezheti újabb felfolyamodás alapját. E paragrafus szerint különös méltánylást érdemlő esetekben megengedhető, hogy a vizsgálati fogoly a fogság tartama alatt saját költségén a lakásán őriztethessék. Ez a különös méltánylást érdemlő eset Böhm betegsége lenne.

Az új vezérigazgató.

Aradon a legszélesebb körökben teljes megegyeléssel fogadták az a hirt, hogy Laczay Endre hajlandó volt a válságos helyzetbe került intézet vezetését elvállalni.

Az új igazgató, aki egyelőre csak a délutáni órákban vezeti az intézet ügyeit, a választmány határozata után, melylyel az új vezérigazgatót véglegesítik, felmegy Bécsbe és ott személyesen adja be lemondását.

Tegnap számunkban téves információk nyomán írtuk, hogy az új vezérigazgató javadalmazása 12,000 korona fizetés. Mint értesülünk, az új igazgató fizetése csak annyi lesz, mint Böhm Adolfé volt. Laczay Endrének az Osztrák-Magyar banknál fennálló nyugdíj-jogsultságát új állásában betudták.

Hétfőn különben az intézet választmánya az igazgatósággal együttes ülést tart, a melyen megerősítik a Laczay Endre megválasztását.

Csalás egy takarékpénztárban.

(A háromemeletes palota.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 5.

A Szentendrei takarékpénztárt alaposan becsapta egy nő, aki tízezer koronát csalt ki az intézettől. A nő, mint egy budapesti nagy ház tulajdonosnője szerepelt, s ma kiderült, hogy a háza a holdban van.

A napokban történt, hogy megjelent a nevezett pénztárban egy hölgy, ki előkelően viselkedett, s elegánsan volt fölöltözködve. Dutkiewicz Tamásnének nevezte magát, és azt mondta, hogy Budapesten az Akácfa-utcában háromemeletes háza van.

Eljöveteleének célja, hogy a házára tízezer korona kölcsönt szerezzen az intézettől. A tulajdonjogot telekkönyvi kivonattal és pontos fizetését adókönyvvel igazolta.

Az intézet igazgatósága megszavazta a kölcsönt s az asszony felvette a tízezer koronát.

Nagy meglepetést hozott, mikor a törvényszék a ház bekebelezését foganatosította. Kiderült, hogy a bemutatott telekkönyv hamis

adatokat tartalmaz, s hogy a nőnek nincs háza sem Budapesten, sem máshol.

Kiderült, hogy az előkelőnek látszó nőt nem Dutkiewicz Tamásnének hívják, hanem Stefkovics Józsefné. született Misik Paula a neve. A csalást König István elcsapott telekkönyvi hivatalnok segítségével követte el.

A csalónő, mikor tettét felfedezték, már megszökött. A budapesti rendőrség ma délután letartóztatta Stefkovicsné anyját, kinél pénzt találtak. Az öreg asszony, úgy állítja, a pénzt leányától kapta.

A budapesti rendőrséghez távirat érkezett, mely szerint Königet Brassóban elfogták s fogházba helyezték.

Állítólag ugyanott letartóztatták Stefkovicsné is.

Komjáthy Béla — Mangráról.

(Az aradi püspökválasztás a Házban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 5.

A képviselőház mai ülését Komjáthy Béla felszólalása dominálta, melyben — az indemnitás tárgyalásához szólván — kemény hangon támadta meg a kormány nemzetiségi politikáját. Beszédének egy részében Urbán Iván Aradmegye és Aradváros főispánjának a nemzetiségekkel foglalkozó székfoglaló beszédjét bírálta, majd Mangra püspökségéről, illetve megerősítéséről szólott. Nem vonja kétségbe a miniszterelnök hazafiasságát — mondta beszédének eme részében — de ezt kizárólag nem tartja elegendőnek, hanem erélyt követel és igazságosságot. A miniszterelnök politikájának egyik főjellemvonása a nemzetiségeknek való kedveskedés. Nevet nem akar említeni, de kijelenti, hogy a nemzetiségi vidékre Széll alatt kinevezett főispánok paktumot kötnek a nemzetiségi kolompokkal, ahelyett, hogy teljes erélylyel védenék és érvényesítenék a magyar nemzet érdekeit.

Széll alatt történt, hogy Zákó Milán verseci főispán, mikor székfoglaló beszédét tartotta, szerb nyelven beszélt, holott a magyar állam funkcionáriusa csak magyar nyelven beszélhet hivatalos helyen. Ilyen a paktumos politikai szellem eredménye.

Ez a szellem nyilatkozott meg Urbán Iván aradi főispán székfoglaló beszédében is, mikor kijelentette, hogy tisztelni fogja a nemzetiségek jogait. Hol van Magyarországon nemzetiségi jog? Itt csak állampolgári jog létezik.

Bizonyítja ezután, hogy a tót sajtó napról-napra szemérmelenebbül harcol a magyarság ellen és ezt annál zavartalanabban tehetik, mert a miniszterelnöki sajtóosztályban senki sincsen, aki ezeknek kirohanásait figyelemmel kísérné. Csupa dühből az előbbeni kormány iránt feloszlatta a nemzetiségi osztályt, sőt mi több, politikai célzattól alakult nemzetiségi kultusz egyleteket támogat pénzzel a magyar kormány. A délvidéki svábok között is nemzetiségi mozgalom van Széll kormánya óta. Ennek bizonyítására szemelvényeket olvas fel Herceg Ferencnek a Budapesti Hírlapban megjelent nemzetiségi cikkeiből.

Ezután áttér Mangra Vazul ügyére. Az aradi püspökségre — ugymond — Mangra Vazult megválasztotta egy román pénztárat: a „Viktória.” Ezt a Mangrát, kit néhány évvel ezelőtt tanári állásától megfosztot-

tak utcai botrányok és nemzetiségi izgatások miatt, a kormány nem távolítja el, hanem előterjesztést tesz a választás megerősítése érdekében, és így Mangrát az országgyűlés főrendiházába juttatja, csak azért, mert a román kormány a bécsi külügyminiszteriumot az aradi választás megerősítésére kérte.

A nemzetiségekkel szemben — fejezte be beszédét Komjáthy — látni, tudni és akarni kell; de erre a mai kormány nem hajlandó.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Csókon szerzett vőlegény, bohózat. (Páratlan bérlet.)
Péntek: Nilusi varázsló, operette. (Párosbérlet.)
Szombat: Liliom Klára, szimfonia. (Páratlan bérlet.)

* Az őrnagy ur. A budapesti Vigszínháznak ezt a hirhedt rózsabimbós darabját, melyben az események színhelyétől a cselekményig minden aljas, színrehozta a direktió. Hogy miért hozta színre, azért mentegesse magát — ha tudja — az, aki színrehozta. Mi konstatáljuk, hogy avval a programmal, melyet Zilahy Gyula a műsora összeállítására vonatkozólag hirdetett, sehogysem egyezik meg az Őrnagy ur színrehozatala, mely a könnyűvérű darabok színházának is egyik legnotoriusabb akvizíciója volt. A darabot magát nem akarjuk bántani, hiszen akkor sohasem fog a műsorról leszorulni. A tapasztalás bizonyítja, hogy minél jobban pellengérré állítja az ilyen trágárságokat a kritika, annál többen nézik meg. Az a jó tulajdonsága azonban mindenképen meg van ennek a vigjátéknak, hogy ha gyalázatos is, hát szellemesen gyalázatos s olyan pokoli helyzeteket, mint amilyenek ennek a darabnak benyomalmában előállanak, alig lehetne más eszközzel létrehozni, mint amilyenel az Őrnagy ur szerzői dolgoztak. — Csakhogy ezekben a helyzetekben mozogni: szemérmetes színésznek nehéz. Szabó Irma például sokkal tehetségesebb művésznő, semhogy képes ne legyen egy rózsalány-őrnagyból méhet csinálni, s ez mégis csak azért következett be, mert a szerzők így írták meg. Békés Gyula mai alakítása az őrnagy szerepében, nem sorakozik méltóan eddigi játékaikhoz, ezt a különben elképzelhetetlen alakot nem tudta úgy érvényre juttatni, ahogy a helyzetek megkívánták volna. Rózsalány volt mert a szerepe kényszerítette rá, de nem a szervezete. Olyan ál-vegetáriánus volt, aki csak elvből nem eszi a húst. Legjobban Pajor Ágnes találta el egykönnyen körül nem irható szerepét s mellette Sarkadi volt a legjobb, eredeti és mulatságos. B. Sabó és Füredi, utóbbi különösen maszkjával keltettek még hatást, Csiky azonban helytelenül fogta fel szerepét, az ő ezredese egy enervált, öreg katona volt, holott a fiatalos mozgékonyaságu ezredes mérész kalandokra és bravuros randevukra is képes. A színház — hiszen természetesen — megett erre az előadásra. (z—a.)

* A Lohengrin karénekei. Az aradi színház zongora-teremben naponkint erős munkát végez a színtársulat énekeseivel Orbán Árpád karmester, aki vállalkozott arra a merész feladatra, hogy színrehozza az aradi színházban Wagner hatalmas operáját, a Lohengrin t s ezzel megszerzi Zilahy direktorságának azt a dícsőséget, hogy ezt a nehéz, arányaiban és részleteiben hatalmas dalművet egyedül adhatja elő a vidéki színházak között. A előadáshoz műkedvelők részvételére is szükség lesz s Zilahy Gyula igazgató már most átírt az Aradi Dalegylet-hez, megkérvén ezt, hogy énekkarával legyen segítségére a Wagner-opera előadásának. A dalműben ugyanis kettős karok van-

nak s Zilahy arra kérte a dalegyletet, hogy miután ez ilyen nehéz feladatokra is rátermett, az egyik kart vegye át. Az egyesület tegnap este választmányi ülést tartott s azon kimondták, hogy a színigazgató kérélmét teljesítik. A dalegylet énekeseit *Sperper* Frigyes zene-tanár, a dalegylet karnagya és *Orbán* Árpád színházi karmester fogják betanítani a karénekekre. — Nem érdektelem megemlíteni, hogy a régi aradi színházban tartott opera előadásokon úgy az ének-, mint a zenekart rendszeresen műkedvelők egészítették ki. A vidéki színpadokon előadni szokott operákhoz erre most már szükség sincsen, miután ezekhez az aradi színház is rendelkezik megfelelő erővel, egy Lohengrin-rin nek vidéki színpadon való előadása azonban műkedvelők nélkül alig volna megvalósítható.

* **Az aradi tenorista Kolozsváron.** *Bejczy* György, az aradi színház tenoristája néhány estén át a kolozsvári színházban vendégszerepel. Tegnap este lépett fel először a kolozsvári közönség előtt a *Hunyadi László* opera címszerepében. Énekéről és alakításáról az egyik kolozsvári lap kritikusa így ír: *Bejczy* György, a vendégtenorista játszott a Hunyadi Lászlót. Erőteljes, szép hangú színész, hangja különösen a magas regiszterekben igen szépen cseng. Játéka is jó, de az énekszöveg hangsúlyozásában van valami különös, idegenszerű. A közönség nyílt színen is sokszor és zajosan megtapsolta.

* **A dalegylet hangversenyei.** Az aradi dalegylet számban és tehetségben megerősödve munkás programot tűzött idei szereplése elé. Az utóbbi időben annyit haladt az egyesület tudásában és erőben, hogy mai állapotában is — szakértők véleménye szerint — egyike az ország legjobb dalegységeinek. Hogy zeneértők előtt is bemutassák az egyesület haladását, e hó 30-án délutáni hangversenyt rendeznek, a mely egyúttal bemutatkozása lesz az egyesület új énekkarának. A jövő hónap 6. és 7-ik napján meghívás folytán *Brádon* és *Kőrösbányán* fog hangversenyezni az aradi dalegylet.

* **Meddő színműpályázat.** Szeged városa két évvel ezelőtt kétezer koronás pályadíjat tűzött ki színműre, a mely tárgyát a magyar polgári életből veszi. A szegedi tanács mai rendkívüli ülésén, a melyen *Pálffy* Ferenc polgármester elnökölt, hirdették ki a pályázat eredményét. *Balassa* Ármán dr. ismertette a bíráló-bizottság jelentését, a melyből kiderült, hogy a pályázatra 91 színmű érkezett, de ezek közül 60 teljesen értéktelen és említésre sem méltó; 17 színmű írói készséget árul el, 14 pedig drámaírói képességgel színpadismerettel, tehetséggel van megírva. E tizennégy darab: *Álutakon*, *Polgárerény*, *Harmadik nem*, *Szaveta*, *Margit*, *Sarolta*, *A kasznár ur*, *Vakváiasztás*, *A gyárosné asszony*, *Eladó leányok*, *Az egynevű leány*, *A selyemleány*, *Az akadály*, *Dicsvágy*. A legértékesebb közöttük ez a három: *A selyemleány*, *Az akadály*, *A dicsvágy*. A bíráló-bizottság hosszas tanácskozás után elhatározta, hogy a díjat nem adja ki, és a pályázatot meddőnek nyilvánítja. A kilencvenegy színdarabot nem adják vissza a pályázóknak, hanem a Somogyi-könyvtárban helyezik el és új pályázatot hirdetnek.

* **Ingsz I. és Fia** könyvkereskedésében a következő irodalmi művek jelentek meg: *Ohnet* György: Ut a szerelemhez (az egyetemes regénytár új évfolyamának 3. első kötete) piros vászonkötésben ára 3 kor. *Bródi* Sándor: A dada, *Erkölcscráj* 3. felvonásban ára 2 korona. *Benickyné*: Porban született 2 kötet ára 3 K. 20 fill. *Kincses* kalendárium ára 2 korona. *Bálint* Dezső: Gizi levelei *Tull* Ödön rajzaival II. kiadás ára 2 korona. *Herceg* Ferenc: *Balaton* rege 2 kor. 20 fill. *Balogh* Artur: Törvényhatósági önkormányzatunk hatásköre, ára 1 kor. 50 fill. A magyar könyvtár legújabb számai: *Beöthy* Zsolt, br. *Wesselényi* Miklós. *Demóthene*s philippikái bevezetéssel ellátta *Boros* Károly. ifj. *Hegedüs* Sándor: *Oriások világa*, amerikai képek, *Mikszáth* Kálmán: *Prakovszky* a *Siket* kovács. I. füzet, ugyanaz II. füzet. A jövő héten jelenik meg *Mikszáth* almanakja piros, fehér, zöld vagy kék kötetben. Ara 2 korona. Előjegyzéseket már most elfogadunk. Minden 1903-ra megjelent naptár kapható üzletben, *Templom*-utca.

Katasztrófa a liceumban.

(A tornacsarnok menyezete leszakadt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 5.

Ma délután fél öt óra tájban katasztrófa-szerű szerencsétlenség történt az aradi liceumban: a tornacsarnoknak vadonat új boltozata, melynek építését alig fejezték be, a terem egész menyezetéről teljes súlyával és teljes egészében leszakadt, s ágyudörej-szerű robajjal zuhant le az állványokra. Emberéletben — szerencsés véletlen folytán — nem esett kár, a szerencsétlenség mérve azonban így is nagy, s ahogy ez a katasztrófa most megtörtént, épügy megeshetett volna napokkal később, mikor a gimnázium, reáliskola, vagy a tanítóképző növendékei a teremben tornaórákat tartanak.

Hogy ebben az esetben milyen következményekkel járt volna ez a menyezet-szakadás, az elképzelhető. A dolog lényege szempontjából természetesen ez a körülmény figyelmen kívül hagyandó, s erre való tekintet nélkül szigorú vizsgálatot kell indítani annak kiderítésére, hogy kit terhel a felelősség a könnyelmű építkezésért, vagy a katasztrófának más, a megtartandó vizsgálat által kiderítendő okáért.

A liceum tornacsarnokának újraépítését rég idő óta sürgeti a két középiskola igazgatósága. Mi is megemlékeztünk arról az életveszélyes állapotról, amely a gimnázium és reáliskola épületében a menyezetek gyengesége miatt fennáll. Sikertült is kivinni a múlt évben azt, hogy a főlépcső-ház és a diszterem menyezetét újra építsék és vastraverzakkal megerősítsék, erre az évre pedig a tornacsarnok restaurálása volt a liceum költségvetésébe fölvéve.

Augusztus 27-én kezdtek hozzá a tornaterem építéséhez, melyből a tetőzet építésével a vallás és közoktatásügyi miniszter a *Fodor* és *Reisinger* aradi céget, a boltozatos menyezet elkészítésével pedig *Neuhauser* Ödön budapesti vállalkozót bízta meg.

A tornacsarnok belsejében hatalmas állványokat állítottak fel s a *Neuhauser* emberei hozzákezdtek a boltozatos menyezet építéséhez. Azóta a tornacsarnokban nem lehetett — szerencsére — tornaórákat tartani s a tanulók a liceumi játszótérre szorultak ki. A teremben folyt ezalatt a menyezet építése, s az körülbelül két hét előtt el is készült. Ugynevezett rabitz-falat vontak a régi menyezet helyére, dróthálóra gipszanyagból készítve. Azóta a tornatermet két hatalmas kályhával fűtik, hogy a falak kellően kiszáradjanak.

Az állványok még ma is ott állnak az egész teremben, mert hátra lett volna még a gáz bevezetése és a plafond festése. S hogy a katasztrófának kiszámíthatatlanul nagy mérvei nem lettek, az kizárólag annak tulajdonítható, hogy az állványok még megvoltak s így a lezuhanó óriási súlyú menyezet csak az állványokig, tehát körülbelül csak két méternyit zuhanhatott.

A boltív leszakadása délután fél öt óra tájban történt s akkora zajjal járt, mint egy hatalmas ágyulövés s megreszkettette a liceum egész épületét. A terem huszonnégy méter hosszú, tíz méter széles, ennek egész menyezete tezuhanó, képzelhető tehát, hogy a készáznegyven négyszögöl területű boltozat mekkora súlyt képvisel s mily óriási zuhánással eshetett le az állványokra.

A teremben ebben a pillanatban senki sem tartózkodott. Ot perccel előbb jött ki onnan egy *Rékási* Bálint nevű szolgál, aki feltétlenül életét veszti, ha néhány perccel hosszabb ideig marad a szerencsétlenség színhelyén. A menye-

zetnek ugyancsak a fule része zuhant le a padlózatra, az egész esés azonban akkora légnymással járt, hogy még a tornaterem mellett lévő öltözőnek is két hatalmas bezárt kapuját kitörte, ablaküvegeit kinyomta s azok csörömpölve hulltak a földre. Ekkora légnymás feltétlenül halált okozó lett volna. Néhány nappal ezelőtt *Burián* János, a gimnázium igazgatója is többet magával fent járt az állványokon a menyezet alatt.

Az építkezést, jóllehet már teljesen elkészült, az államépítészeti hivatal még nem vizsgálta felül, nem vette át s így a bekövetkezett szerencsétlenségért a vállalkozó felelős. *Burián* János igazgató a szerencsétlenségről távirati uton tett jelentést a közoktatásügyi miniszternek, haladéktalan intézkedést kérve. Egyúttal bejelentette az esetet az államépítészeti hivatalnak is, mely holnap reggel fogja a vizsgálatot megkezdeni. Addig is elrendelte az igazgató, hogy a terem minden ajtaját bezárják, nehogy valaki a szerencsétlenség színhelyére beléphessen. Majd telefonon értesítette a rendőrséget is, mely az igazgató óvintézkedéseit helyben hagyta. A terem kulcsait *Masztig* Emil inspekciós rendőrtiszt vette magához.

A szerencsétlenség okának kiderítésére *Herling* Gyula városi mérnök a helyszínén vizsgálatot tartott. Előbb azt gondolták, hogy gázrobbanás okozta a szerencsétlenséget, meggyőződtek azonban arról, hogy a gázcsapok elzárva és leszerelve vannak, itt tehát baj nem történt. Legvalószínűbbnek az látszik, hogy építkezési hibából származott a szerencsétlenség. Az történhetett ugyanis, hogy a boltozat gerincéhez szükséges vasakban tulságosan és meg nem engedett módon takarékoskodtak s a menyezet skeletje ennél fogva gyenge volt.

Akárki és akármi legyen a szerencsétlenség oka és okozója, egy dolog kétségtelen: szigorú vizsgálatra van szükség és a mulasztás erélyes megtorlására. Pusztán véletlen, hogy a menyezet előbb szakadt le, míg a terem nem használták s míg az állványok megakadályozták a katasztrófa végzetességét. Megtörténhetett volna azonban mindez rövid idővel későbbben is, s akkor már késő lett volna minden vizsgálat és minden megtorlás.

Szélhámosság püspökök nevével.

(Hamisított ajánló levelek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 5.

Egy ismeretlen nő meglehetősen merészséggel üzi a szélhámosságnak egy közönséges fajtáját, mely azonban eléggé ismert eszközei mellett is mindig újszerű marad, mert a kiszemelt médiumot meglepi s rövid időre tévedésbe ejti a mód, melylyel a szélhámosság régi sablonját a maga egyéni eszközeivel fölismertethetlenné teszi.

Khuen-Héderváry Károlyné grófnénál *Héderváron* a minap egy fiatal nő kért kihallgatást. Győrből jött bérkocsin. A grófnő talán nem fogadja el az ismeretlent, ha előre be nem küld egy ajánló-levelet, melynek már borítékján rajta állt, hogy *Mohl* Antal dr. püspök küldi Győrből.

A levélben az volt, hogy a püspök melegen ajánlja figyelmébe és hajlandóságába a jelentkező fiatal nőt, ki jómódu családból származva, hozzátartozóinak támogatását elvesztette, mert a zsidó vallásból a katolikus hitre tért. Most a bábaképző tanfolyamra akar beiratkozni, hogy önálló ekszisztenciát biztosíthasson számára. *Mohl* püspök — így szól a levél — a maga részéről az anyagi segítségben elment már addig a határig, ameddig visze-

nyai engedik, mivel azonban ez összeg az új pálya előkészítésére nem elég, kéri a grófnő nemes szívét, hogy támogassa ő is a konverciát.

A grófnő a püspök kívánsága elől kitérni nem akart, s jelentékeny összeget adott át a kéregető nőnek. De a következő pillanatban az a meglepetés érte a grófnőt, hogy a jövevény félreérthetetlen módon keveselni bátorkodott az adományt, melylyel — így szólt — mihez is kezdhetne? A grófnő erre nyomban félbeszakította a kihallgatást, s a tolokodó a kapott pénzzel visszavonult.

Másnap a grófnő Mohl püspök gyanusnak talált ajánló sorait beküldötte Mohl püspöknek, ki az egész levelet vakmerő hamisítványnak nyilvánította. A csaló nő soha plébániáján meg nem fordult, róla egyáltalán nem tud semmit. A szokásaival sem lehetett ismerős a csaló, mert ő sohasem szokta azt a terjedelmes aláírást használni, mely a hamislevélen volt így: Dr. Mohl Antal szerbiai vál. püspök.

A csaló nő egyébként eltűnt Győről s már újabb életjelt is adott magáról. Budapesten fölkereste Khuen-Héderváry grófnő édesanyját, Teleki grófnőt s ezuttal — a változatos okáért — egy ref. püspök hamis ajánló levelével szerénykedett be és csalt ki a grófnőtől egy bizonyos összeget.

Nincs benne kétség, hogy a szélhámos aszszonyról hallunk még hirt. A fővárosi rendőrség egyébként ismeri és nyilvántartja az ily alakokat s ha a győri csalórol megkapja a följelentést, nyomába is jut hamarosan.

Halálos csolnakázás a Maroson.

(Szerencsétlenség, vagy gyilkosság?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 5.

Megirtuk a napokban, hogy Tyrity Axentie ó-bodrogi lakos eltűnt lakásáról s hogy a pécskai főszolgabírótság őt körözi. Ma sikerült a hatóságoknak Tyrity eltűnésének okára rájönni; kiderült ugyanis, hogy az ó-bodrogi földművelőember gyanus körülmények között a Marosba fuladt.

Történt ugyanis, hogy Tyrityán Axensie Blaje David nevű társával Zádorlak-ra ment, hogy meglátogassa a fiát, aki egy odaváló jó módu sváb embernél szolgál. Az egész napot Zádorlakon töltötte a két bodrogi atyafi s sikerült is nekik alaposan lerészegedni egy odaváló korcsmában. Este felé járt az idő, mikor eszükbe jutott a hazatérésre gondolni. Kimenetek ennél fogva a Maros partjára s csolnakon akartak a Maros vizén keresztül az ó-bodrogi partra jutni.

Egy vizimalomba tértek be s megkérték a molnárt, hogy szállítaná őket át a Maroson. A molnár megtagadta a kérelem teljesítését, mert látta, hogy mind a két ember holtrészeg. Most már azt is megállapították, hogy Dávid egymaga nyolc liter bort, Tyrityán pedig külön négy deci pálinkát ivott meg.

A két részeg ember kitántorgott a malomhól s négykőzláb mászva hagyták el a hajót. Tovább mentek egy házzal, a második malomban azonban nem mentek be, hanem egyszerűen leoldták és ellopták mellőle a csolnakot. Ezen aztán elndultak a Maroson az ó-bodrogi partok felé, mely tudvalevőleg a csálai erdő alatt van. Utközben azonban Tyrityán a Marosba esett és a vízbe fullt.

Mindezt Blaje Dávidtól tudta meg a pécskai csendőrség. Eleinte ugyan tagadta, hogy tud valamit Tyrityán eltűnéséről, később azonban bevallotta, hogy együtt indultak el a Maroson s hogy Tyrityán tökrészeg lévén, saját

vigyázatlanságából esett a folyóba. Blaje viselkedése és titkolódzása azonban gyanus a csendőrök előtt s nem tartják lehetetlennek, hogy ő dobta a Marosba társát.

Tyrityán holttestét most a Marosmenti községekben körözik s a Blaje Dávid büne, ha ugyan tényleg bűnös, csak a holttest feltalálása után lesz megállapítható. Tyrityán ugyanis Zádorlakon szolgáló fiától nyolc forintot kapott, s ha ezt a pénzt nem találják meg a ruhájában, akkor nem lehetetlen, hogy Blaje megrabolta a társát s a nyolc forintért ölte meg. Nincs kizárva az sem, hogy utközben összevesztek egymással s részeg állapotban elkövetett bosszúról van szó. Mindez azonban természetesen csak abban az esetben, ha a gyilkosság ténye megállapítható lesz.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Fehér Kereszt egyesület női választmánya tegnap délután látogatott ülést tartott Urbán Ivánné főispánné elnöklete alatt a megyeház kis tanácstermében, mely alkalommal az egyesület céljai körül beállott változásokat vitatta meg és újabb pénzszerzési módokról gondoskodott. Laczay Endréné választmányi tagot fölkerette a választmány, hogy tiz filléres bárcák elárusítására az intézet kebelében mozgalmat indítson, s a befolyt pénzt gyűjtse össze január 6-ig. Végül még tizenöt új taggal egészítette ki magát a választmány, ezek:

Baross Ferencné, Dániel Gábris, Faragó Istvánné, Fritz Károlyné, Gutsjahr Mihályné, Jakabffy Dezsőné Kralitz Lajosné, Liptay Györgyné, Medvezky Zsigmondné, Simó Károlyné, Schoór Lajosné, Sorbán Jánosné, Szokolczay Lajosné, Töttösy Gézáné és dr. Velcsov Gézáné urnók.

(*) Az aradi dalegyület választmánya szerdán este ülést tartott, a melyen legfontosabb tárgyként a dalegyület működése és szereplési programjának megállapítása szerepelt. Cziráky Márton, az egyesület titkárja elfoglaltságára való hivatkozással erről a tisztségről lemondott, s a választmány a legközelebbi közgyűlésig Ráskai Miksát bizta meg a titkári teendők végzésével.

Piller Frigyes meghalt.

(Arad művész-növendékének halála.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 5.

A müncheni magyar egyesület elnökétől rövid távirat érkezett ma Sarlot Domokos főkapitányhoz, tudatva ezzel, hogy Piller Frigyes aradi születésű és illetőségű festőművész, aki tanulmányait Aradváros támogatásával végezte el, a müncheni kórházban ma meghalt.

A fiatal, alig huszonöt éves festőművész szegénysorsu aradi szülők gyermeke s már serdülő korában nagy hajlandóságot árulván el a festőművészetben, a város közönsége a müncheni festő akadémián hatszáz korona évi ösztöndíjjal kitaníttatta Pillert, akiből korához képest elég tehetséges festő vált.

Nagyobbszerű, feltűnést keltő munkái nincsenek, ennek akadálya azonban nem a megfelelő képesség hiánya, hanem inkább testi szervezetének hibái voltak. Piller ugyanis vézna testű, egyik lábán sánta s általában gyenge szervezetű volt, amihez az is járult, hogy sem halló, sem beszélő szervek felett nem rendelkezett: siketnéma volt. Gyermekek korában vörheny betegsége volt, onnan erednek testi és szervi fogyatékoságai.

A festészeti akadémia elvégzése után Hannoverben kapott foglalkozást egy előkelő nagy cégnél, majd utóbb egy osztrák gróf festője volt, s különösen az utóbbi helyen meglehetősen

keresete volt. Ezt az állást azért kellett otthagynia, mintegy két hónappal ezelőtt, mert beteg lett, kórházba kellett mennie. Tüdővése volt a fiatal festő, ehhez egyéb betegség is járult, úgy, hogy két héttel ezelőtt a müncheni kórházban meg is operálták.

Menyasszonya is volt az elhunyt festőnek és pedig egy aradi leány: Nagy Juliska, aki szintén siketnéma. Egy héttel ezelőtt irt utoljára a menyasszonyának, s ebben a levélben még avval vigasztalta a leányt, hogy az operáció után sokkal jobbra fordult az állapota. Ma aztán a müncheni magyar egyesület elnökétől, Zóbor órástól megjött a távirat, hogy Piller Frigyes meghalt.

Sarlot Domokos főkapitány azonnal táviratot küldött vissza Münchenbe, jelezvén, hogy a város gondoskodni fog Piller eltemetéséről s hogy erre a célra száz koronát postára tesznek. Ennyi járandósága volt még Pillernök, ama sorsjáték jövedelméből, amelyen Sarlot Domokos főkapitány Piller Frigyes egyik festményét, a: *Krisztus keresztrefeszítése* címűt, a tavasszal kisorsoltatta. Ezt a képet, amely sikerült művészi munka, tudvalevőleg Rámer István rendőrkapitány nyerte meg s annak idején látható volt a Reinhart cég Andrássy-uti kirakatában.

Az elhunyt festőt Münchenben fogják eltemetni.

HIREK.

— A főrendiház költözködése. A főrendiház, végleges megállapodás szerint, e hó 12-én költözködik át az új országházba. A legközelebbi ülést már itt tartják.

— A német császár utja. Vilmos német császár, mint egy sürgöny jelenti, ma este Kielbe utazott, innen pedig Angliába megy.

— Kivételes vonatok. Az aradi és csanádi egyesült vasutak az alábbi értesítést teszi közre: Folyó hó 8-án és 9-én a rendszerint csak Mezőhegyesig közlekedő 4. sz. vonatunk Aradig (érkezik Aradra 10 óra 33 perckor éjjel) folyó hó 9-én és 10-én pedig 1. sz. vonatunk Aradtól (ind. reggel 5 órakor) fog személyszállítással közlekedni.

— A póttartalékos javaslat. A magyar és osztrák képviselőházak helnapji ülésein terjesztik be az új véderő törvényjavaslatot, mely szerint 6000 póttartalékosat vonnsk be rendes szolgálatra. E számból 2000 esik Magyarországra. Tekintettel lesznek azokra a behívásnál, zik családosak, vagy családfenntartók. A közös hadügy-miniszter 21,000 ujonccal kér többet.

— Beöthy Akos könyve. Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: Ma délután megjelent a könyvpiacon Beöthy Akos nagyszabásu politikai tanulmányának második kötete. A könyv az új Magyarország kifejlését tartalmazza 1825 től az 1848-iki törvények szentesítéséig.

— A miniszter tanács es a plébánus választások. Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: A minisztertanács legközelebbi ülésében a kegyuri jogok gyakorlását illető elvi kérdéssel foglalkozik. A katolikus plébánusok választása alkalmával nem katolikus tagok is választanak, s ezt a katolikusok megfélebezik. A minisztertanács most ebben a kérdésben elvi állást foglalt.

— Ausztria és Magyarország elszakadása. A párizsi *Petit Journal* első oldalán, feltűnő betűkkel hatalmas „ujdonsággal” lepi meg a világot: Az osztrák-magyar monarchia közel áll a szakadáshoz. Azt írja a francia lap, hogy régóta rágódik már a féreg Ausztria gyökerén, amelyet a király kiváló személye tud csak ideig-óráig még összetartani. A jövő honyadalmi

nak első szikrája abból a összetűzésből keletkezett, amelyet a póttartalékosoknak báró *Fejérváry* által kért behívása idézett elő a magyar parlamentben. A politikai körökben mindenütt forrongás van, amelyre a nép gyűlései felelnek hatalmas visszhanggal. A diákok tüntető tömegben vonulnak föl az utcákon. A vak is látja, hogy ég a föld a monarchia alatt.

— **Athelyezett ezred.** Katonai körökbe bécsi forrásból az a hír jutott, hogy a 37. *József-gegyalozredet Nagyváradról Bécsbe helyezik át.* Magasabb katonai szempontból már rég szükségét látták az ezred elhelyezésének, amit már az ideai hagyományok lefűvése után való időre terveztek. Az áthelyezést azonban a jövő évre halasztották el, s 1904. augusztus havában mindenestre megtörténik a változás, ami Nagyváradon és Bihar megyében kellemetlen, mert a 87. ezredbe sorozzák tudvalevően a biharmegyei védköteleseket, a kik a regimentnél szolgálva ugyszólván otthon vannak. A tervezet szerint három zászlóaljot fognak áthelyezni, a hadkiegészítő kerület egy zászlóaljjal Nagyváradon marad, s a távozó katonaság helyébe előreláthatóan a *békéscsabai* 101. k. gyalozredet helyezik ide.

— **Temetés.** Mély részvétben megnyilvánult általános gyász kísérté sirjához öv. *Tedeschi* Jánosné, szül. *Klingenpöck* Emilia urnót. Temetésén, mely ma délelőtt tíz órakor ment végbe, előkelő nagy közönség jelent meg. Ott voltak a *Tedeschi* és *Ottrubay* családok számos tisztviselője, városunk notabilitásai közül sokan, a törvényszék és járásbiróság képviselői, kik *Ottrubay* Károly törvényszéki elnök gyászában osztozkodtak, továbbá ama számos testületnek és intézménynek kiküldöttei, melyek vezetésében *Tedeschi* Viktor, az elhunyt, fia tevékeny részt vesz. A gyászszertartást *Novák* Adorján minorita lelkész végezte. A koporsót borító koszoruk feliratai ezek voltak:

Felejthetetlen jó édesanyjának — Viktor. Felejthetetlen napának — Károly. Felejthetetlen édesanyjának — Emilia. Tiszteletük jeléül — Mikoss-család. Felejthetetlen jó nagyanyjának — Hálás unokája Károly. Felejthetetlen jó nagyanyjának — Hálás unokája Gabriella. Fájdalmas részvéttel — A *Robitsek*-család. Kegyelete jeléül — Bing Ede és családja. Öszinte gyásza jeléül — Aradi Kereskedők Köre. Kegyelete jeléül — Steiner-család. Kedves jó Milli néniemnek — Ilonka és Gyurka. Kegyelete jeléül Berta. Unsei lieben Milly néni — Eszty, Elly. Ezenkívül csokrok, koszoruk szalag nélkül is nagy számmal voltak.

— **Tolsztoj állapota.** Pétervárról jelentik, hogy *Tolsztoj* fia közölte az orosz távirati irodával, hogy atyja az utóbbi napokban epeköbántalmakban szenvedett. *Tolsztoj* Leót, akinek állapota jelenleg kielégítő, házi orvosa kezeli.

— **Nyugdíjazások a városnál.** Aradváros nyugdíj-bizottsága szombaton délelőtt fél 11 órakor ülést tart, amelyen egy-két kisebb tisztviselő nyugdíj-ügyét intézik el.

— **Hallósy László Aradon.** A hírhedt aradi gyermekrontó: *Hallósy* László ma Aradon járt. Tudvalevő, hogy miután állásától felfüggesztették s bűnyűében az aradi járásbiróság a végtagyalást megtartotta, *Hallósy* eltűnt Aradról. *Csávoly* bács megyei községben tartózkodott azóta s olyan hosszú szakált növesztett, hogy alig ismerhető meg. A polgármesteri hivatalban járt ma egy kérvénnyel, melyben a maga és a felesége számára vasuti jegyeket kért Budapestre, Bajára és Priglavica-Szentivánra.

— **Egy nagy cég pénzzavara.** A *Lustig Deutsch* és társa ismert bécsi cég, mint sürgönyzik, pénzzavarral küzd. A cég passzívái közel állanak a kétszáz ezer koronához.

— **Házasság.** *Fischer* Adolf f. hó 9-én tartja esküvőjét Aradon, *Spádi* Berta kisasszonnyal.

— **Inger Szolimán honpolgársága.** *Inger* Szolimán szomáli emir néhány héttel ezelőtt viszhonosítását kérte a belügyi kormánytól. A belügyminiszterium nem talált semmiféle kifogást a kérelem teljesítése ellen s *Inger* Szolimánnak most már Temesvárott kell jelentkez-

nie a polgármesternél, hogy a honpolgári esküt letegye. Időközben azonban kiűtött az angol-szomáli háború, a melyben esetleg *Inger* Szolimánnak is szerepe akadhat, s *Inger*, ne-hogy osztrák-magyar diplomáciai beavatkozás váljék emiatt szükségessé, a honpolgári esküt a szomáli-angol béke megkötése után fogja letenni.

— **Eljegyzés.** *Berger* Adolf milovai kereskedő vasárnap jegyezte el *Kassovitz* Janka urhölgyet, *Kassovitz* Leó soborsini magánzó kedves leányát.

— **Összeégett asszony.** *Soborsinból* jelenti tudósítónk: *Gredmann* Jozsu soborsini lakos házában ma tűz ütött ki, melynek *Goldmann* fiatal, tizenhat éves felesége áldozatul esett. Az asszony kendert száritott a szobában, a kályha mellett s ennek tüztől a len meggyuladt. Ettől tüzet fogott az asszony ruhája s *Goldmanné* teste teljesen összeégett. *Murády* Árpád dr. járás orvos vette ápolás alá a sebesültet, sebei azonban olyan súlyosak voltak, hogy a haláltól megmenteni nem lehetett: a fiatal asszony égési sebeibe belehalt.

— **Alexandrovics Pál nagyherceg házassága.** Bécsből táviratozzák, hogy *Alexandrovics* Pál nagyherceg adjutánsa, *Lichatschef* Szergiusz tegnap Délmagyarországból odaérkezett. Az adjutáns utazása összefüggésben van a nagyherceg egy ügyével. A nagyherceg ugyanis nőül vette egy *Pistolhorn* nevű mérnök elvált nejét, amiért összes rangjaitól megfosztották. A nagyherceg jelenleg nejével Cannesben időzik.

— **A prágai sikkasztás.** Prágából jelentik, hogy a Szent-Vencel előleg-egyesület kérésére elkövetett sikkasztás mentési alapjára prágai német egyetem teológiai karának tanárai 10,000 koronát adtak. Egy vidéki apácázárda 5000 és egy német plébános 9000 koronát adott. A mentési akció vezetője, *Karlach* dr. holnap kezdi meg körutját a cseh püspökökhöz.

— **A pestis.** Konstantinápolyból jelentik: Minthogy az utolsó pestiseset óta már tíz nap telt el, a Konstantinápolyból elutazó utasok orvosi megvizsgálását beszüntetik és a hajóknak tiszta utlevelet adnak.

— **Földrengés.** Banjalukában, mint sürgönyzik, ma este háromnegyed hét órakor erős földrengés volt, mely hat másodpercig tartott. A távirat-vezetéseket a rázkódás elrongálta.

— **Magyar név.** *Puiu* Demeter riényi illetőségű aradi lakos saját, valamint kiskorú gyermeke: *Mária* családi nevének „Pergei“-re kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Halálos szerencsétlenség a vonaton.** Végzetes baleset történt tegnapelőtt éjjel a kishelyi állomás közelében, hol éjnek idején a vonat két embert elütött s mind a kettőt darabokra tépte. A szerencsétlenségről az alábbi tudósítást kaptuk: *Lavocner* az éjjeli személyvonatnak 12 óra 31 perckor kellett volna indulnia, de a vonat csak másfél órai késéssel érkezett be s aztán a rendes megállási idő után folytatta útját. A mikor a kishelyi állomáshoz ért, a váltójelző lámpás tilosra volt állítva s e miatt az érkező vonat a nyílt pályán megállott, de ugyanakkor robogott ki az állomásról a *Munkács* felől jövő vonat. Az utasok azt hitték, hogy a vonat már az állomáson van és többen leszálltak. A kísérő kalauzok kiáltottak az utasoknak, hogy ne szálljanak ki, de úgy látszik nem hallották meg mindnyájan, mert *Pisztán* Illés és *Orovácz* Jakab átléptek a másik sínpárra, hogy az állomáshoz menjenek. Az állomásról kiindult vonat éppen akkor ért oda, a mikor a két ember át akart haladni a síneken s mind a kettőt elütötte a vonat. A két elgázolt ember maga idézte elő a szerencsétlenséget, mert a vizsgálat megállapította, hogy a kocsi ajtaja le volt csukva és *Pisztán* Illés maga nyitotta fel az ajtót belülről.

— **A legújabb biztosítás.** A „Frankfurter Zeitung“ nak jelentik Pétervárról, hogy *Jushin*, a moszkvai udvari opera tenoristája az „Equitable“ biztosító társaságnál hangját 250,000 rubelre bebiztosította. Mihelyt a művész elveszti hangját, illetve nagyobb szerepeket elénekelni

nem tud, a társaság köteles a kikötött összeget megfizetni.

— **Büntetés a Nemzeti Szalon tüze miatt.** Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: A budapesti büntető járásbiróság *Weszei* Ferenc diszitő-munkás, a Nemzeti Szalon tegnapelőtti tüzeinek okozója felett ma ítélkezett. *Weszei* egy havi fogház- és 40 korona pénzbüntetést kapott.

— **Elszámolás.** A nemzeti ünnepélyeket rendező bizottság tegnapi közleményéből tévedés folytán kimaradt egy rész. A bizottság hálás köszönetet mond az áll. tanítóképző intézet hazafias ifjúságának és *Zoltay* Mátyas tanár urnak, amiért ezen alkalommal is szívesek voltak énekkel az ünnepségek fényét emelni.

— **Katasztrófa a házépítésnél.** Forestben Brüsszel mellett ma két épülőfélben lévő ház beomlott. Nyolc munkás a romok alá került. *Otöt halva huztak ki a romok alól.* Valószínűleg a többi is életét veszítette.

— **A testi büntetés ellen.** A mai francia hivatalos lap, mint egy sürgöny jelenti, hadügyminiszteri rendeletet közöl, amely a testi fenyítést a büntetéses századoknál és a katonai fogházakban megtiltja.

— **A szerencse olyan, mint a lidérc.** Az emberek gyaroltsága abban tűnik ki, hogy szerencséjüket egész életükön át ott keresik — ahol nem találják. A szerencse olyan, mint a lidérc, maga mutatja meg magát, csak észre kell venni. De aztán meg is kell fogni. A meddig a fénye világít, addig kell kaparni utána. A legutóbbi sorsjátékban a legnagyobb nyeresemény, a 600.000 koronás jutalom, a *Wolf* Hugó bankháza által eladott 8/8 beosztású sorsjegyre esett és így ezen legszerencsésebb főúrusító egyszerre nyolc szegény embert tehetett boldoggá. A hova a szerencse egyszer betette a lábát, ott jó ideig meg is szokott maradni, kísérelje meg tehát mindenki szerencséjét és rendeljen osztálysorsjegyeket *Wolf* Hugó bankházában, Budapest, Bálvány utca 10. Az új terv szerinti, 5000 nyereseménnyel szaporított XI. sorsjáték első osztályának huzása már 1902. évi november hó 20. és 21. én tartatik meg. A sorsjegyek ára: egy egész 12 K., egy fél 6 K., egy negyed 3 K., egy nyolcad 1 K. 50 fillér.

— **Porter cipő-árjegyzéke.** Az őszi és téli időnyre igen dus tartalmú cipő árjegyzéket adott ki *Porter* Vilmos Nagy Áruháza a Szabadságtéren. Ezen árjegyzéket bárki ingyen és portómentesen megkaphatja, s ajánljuk is a tisztelt érdeklődőknek, hogy címeiket *Porter* Vilmos Nagy Áruházával közölni sziveskedjenek. Az árjegyzék kitűnő tájékoztatást nyújt a legkülönbözőbb lábbelikre nézve és bő tartalmával bizonyára feltűnést fog kelteni.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. *Vojtek* és *Weisz* nál, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **Talált tárgy.** A november 2-iki footballmérkőzéskor a sporttelepen egy arany joutou találtatott. Tulajdonosa ifj. *Vas* Gusztáv club-titkár nál (Csanádi palota, II. emelet, 21 ajtó) bármikor átheti kellő igazolás mellett.

Mikor a Nemzeti Szalon égett.

(*Paál László irigyei.*)

Budapest, november 5.

Békésen oszonnáztattak a művészek a törzsasztal körül, amikor egyszerre becsapott közéjük a menydörgős menykő:

— Eg a Nemzeti Szalon!

Megdöbbenve, elnémultan néztek egymásra. A filozofus festő, *Fényes* Adolf szólalt meg legelőbb:

— Istenem, azok a szép *Paál* László-képek most mind elpusztultak! Már hiába, akit egyszer a balsors kipécéz, azt a sir után sem hagyja el. Szegény *Paál* László! életében nyomorgott és most halála után a tűz emészti el a halhatatlanságát...

Az egyik festő, aki egy darabig nem tudott fölcsoadni az ijedségből, szemrehányóan kérdezte tőle:

— Mondd, Doltikám, van neked képed a Szalonban?

— Nincs!

— Akkor te könnyen beszélhetsz ilyen magas szempontokból... De bezzeg mi...

Főlemelkedett, összetette a két kezét és ihletesen rebegte:

— Hatalmas Isten, ki vagy a mennyekben, oh hallgass meg engem! Van nekem egy festményem, öt méter széles, három méter magas, egy esztendeig festettem rajta. A kritika megdicsérte, a közönség szintén. Kiállítottam a műcsarnokban, Szegeden, Aradon, Kassán és Kutyabagason. Mindenütt tetstett és sehol sem vásárolták meg. Megnézte a miniszter, és kaptam tőle egy elismerő levelet, de ugyanakkor kaptam egy fenyegető levelet a festékereskedő-hitelezőmtől is. Most végre a Nemzeti Szalonban állítottam ki... Hatalmas Isten, ki vagy a mennyekben, ha már kegyeskedtél leküldeni gyújtó szikrát ama helyre, oh add, hogy ne érje veszedelm a — Paál László képeit, hanem égjen el az enyém. Lásd, édes jó Istenem, Paál László immár harminc év óta pihen zsámolyodnál és nem reflektál többé a biztosító társaságok kártérítésére... Hatalmas Isten, ki vagy a mennyekben, oh hallgass meg engem!

Mind fölállottak és kenetteljesen mondták:

— Amen! Csatlakozunk előttünk szólóhoz!

Csak Fényes Adolf volt kivétel. Ő izgatottan mondta:

— Fiúk, menjünk, nézzük meg a tüzet!

Űk azonban fejüket lehajtva mondták:

— Nem, nem merem!... *Háttha épp az én képeimet mentik majd ki!*

M. kir. sorsjegygynökök.

(A községi jegyző, mint ágens.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 5.

A „Belügyi Közlöny“ legújabb számában a következő valamennyi vármegye főispánjához intézett belügyminiszteri körrendeletet olvassuk:

„Köztudomásu, hogy az ő császári és királyi apostoli Felségének legfelső elhatározása alapján rendezett állami sorsjáték jövedelméből jótékony és közhasznu egyletek és intézetek segélyeztetnek s így, tekintve ezen sorsjáték emberbaráti és közérdekű célját, igen kívánatos, hogy eme sorsjegyekből minél több értékesíttessék és hogy a sorsjátéknak mennél nagyobb eredménye legyen. Ennek azonban az utóbbi időben éppen az ellenkezőjét lehet tapasztalni és feltűnt, hogy a községi jegyzők ezen állami sorsjáték sorsjegyeinek eladása körül nem járnak el a kellő buzgalommal, mely körülmény arra indította a pénzügyminiszter urat, hogy az államsorsjáték ügyét figyelmembe ajánlja. — Tekintve azon tetemes pénzbeli segélyt, melyben hazai jótékony és közhasznu intézményeink ezen állami sorsjáték jövedelméből évente részesülnek, ismételtén felhívom Méltóságodat, hogy saját hatáskörében odahatni sziveskedjék, miképp azon községi jegyzők, kiknek ezen jótékony célú sorsjegyek küldetnek, az eddig tapasztalt közömbösség helyett, azok eladásával nagyobb buzgalommal foglalkozzanak s azokból minél többet eladni igyekezzenek. És miután a monarchia másik államában hasonló elvek alapján rendezett állami sorsjáték sorsjegyeinek eladása körül a két állam között a kölcsönöség minden tekintetben fennáll, arra kérem méltóságodat, hogy arra is hatni sziveskedjék, hogy a jegyzők az osztrák állami sorsjáték sorsjegyeinek eladása körül szintén kellő buzgalommal járjanak el. Egyttal megjegyzem, hogy az eladott sorsjegyek utáni darabonként megállapított 80 fillér eladási jutalék az elárúsító közeget illeti.

Ezt a körrendeletet merőben törvénytelennek, a községi és körjegyzői karra a legnagyobb mértékben lealázónak, közérkölc és alkotmányosság szempontjából pedig a legnagyobb mértékben elítélendőnek tartjuk.

Törvénytelen a rendelet, mert hazai törvényeink kifejezetten megállapítják a községi és körjegyzők hatáskörét és teendőit. Ebbe a hatáskörbe azonban sorsjegyek elárúsítása nem tartozik. A belügyminiszternek és az alája rendelt főispánoknak jogkörük csak odáig terjed, hogy a községi jegyzőket az ő törvényes hatáskörükbe utalt ügyek szorgalmas és buzgó ellátására kényszerítsék, de sem a belügyminiszternek, sem a vármegyei főispánoknak arra nincs joguk, hogy a községi jegyzőket olyan tevékenységre; olyan munkálkodásra szorítsák vagy rábeszéljék, a mely tevékenység és munkálkodás a községi jegyzőknek törvény által megállapított hatáskörön kívül esik.

Ha ezt a miniszteri rendeletet a községi jegyzők komolyan akarják venni, nem marad egyéb hátra, minthogy pressziót gyakoroljanak a községi lakosságra az itt propagált sorsjegyek megvásárlása iránt, vagyis, hogy a közhivatalnoki tekintélyük súlyával reáknyszerítsenek a lakosságra olyan sorsjegyeket, melyekre azoknak semmiféle szükségük nincs, a melyek után semmiféle vágyat nem éreznek és a melyeket csak azért fognak megvenni, mert a községi jegyző küldi azokat a nyakukra — az a községi jegyző, a ki velük szemben a magyar állam executiv hatalmát képviseli.

Igy áll a helyzet a községi jegyzők karának szempontjából és a törvényesség szempontjából. Ha azonban a rendeletet a közérkölciség szempontjából vesszük vizsgálat alá, akkor a legnagyobb megbotránkozással kell nyilatkoznunk arról a rendeletről, a melynek célja oda irányul, hogy a magyar községek lakosságát rendszeresen és állami presszió sulya alatt a sorsjátékozás, a lutrizás karjaiba kergesse.

Igazán elmondhatjuk, hogy nálunk sok mindennek a hiányát lehet érezni és kifogásolni, de a szerencsejátékok iránti előszeretnek hiányát lakosságunkban ugyancsak nem lehet tapasztalni. Az állam gondoskodott arról, hogy polgárai mindenféle játékot üzhessenek védőszárnyai alatt, hogy szerencsésüket mindenféle kockázatos játékoknál kipróbálják. — Az állam egisze alatt áll fenn a *totalizátor*, a mely intézmény évről-évre szaporítja a tolvajok és sikkasztók számát; állami szerződés alapján működik az *osztálysorsjáték*, amely évről-évre rendszeres következetességgel zsarolja ki az állampolgárok ezreit egy idegen tőzsérekől álló részvénytársaság javára. Eddig azonban a magyar állam megállott azon határon, hogy minden lehetőséget rendelkezésére bocsátott az állampolgároknak arra, hogy megtakarított pénzüket kockázatos játékoknál elpocsékolják. Most azonban, úgy látszik, hogy már ez a határ szűkre van vonva: most már nemcsak a játék lehetőségét nyújtja az állam, hanem a közhivatalnokok legszámosabb karát mozgósítja arra, hogy éppen a vidék lakosságát reáknyszerítsék, belevigyék a szerencsejátékba.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az ujaradi hitvesgyilkos. Részletesen megírtuk a múlt hetekben az Uj-Aradon történt véres drámát, a melynek Junginger Ödön foglalkozás nélküli asztalossegéd volt az elkövetője. Junginger ugyanis agyonszurta az utcán fiatal nejét, mert nem akart neki pénzt adni, azután önmagán ejtett az éles késsel veszélyes sebeket. A gyilkos férjet otthon alakásán gyógykezelték, természetesen kellő rendőr őrizet alatt. Sebeiből már annyira felépült, hogy ma a temesvári ügyészség börtönébe szállították.

§ A szepes-szombati mandátum. A Nosz Gyula szepesszombati mandátuma ellen most másodszer beadott petíció tárgyalását a kir. Kuria II. választási tanácsa Vavrik Béla elnök-

lésésével ma délben tartott ülésében 1903. január hó 13-ikára tűzte ki. Az ügy előadója Kelemen Mór lesz.

§ A nagykáta rablógylkosság tárgyalásának ma volt a harmadik napja. Mindenekelőtt kihallgatták Béres János kuriai bírót, a kinek a revolverét Ördög-Tóth Pál használta. A kuriai bírónak Nagykátán van a szőleje s ő a kertésznek, Seegedy Istvánnak egy revolvert adott át használat végett. Ezt a revolveri kölcsön kérte Tóth Pál a kertésztől, aki a barátja, de Tóth tagadja. A kuriai bíró felismert a revolverben a tulajdonát. A tanukihallgatások ezzel véget értek s az egyik védő kértére felolvastak több iratot, többek közt a csendőrök jegyzőkönyvét. Aztán kezdetét vette a bizonyítási eljárás, a mely után a kérdések föltevése következik. A tárgyalás folyik.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sch. B. Lippa. A küldött hirt ma hozzuk. Kérjük az érte járó két koronát a hiadóhivatal címére elküldeni.

NAPIREND.

November 6. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Lénárd. — Protestáns naptár: Lénárd. — Görög-keleti naptár (október 24.): Arétasz. — A nap két 6 óra 37 perckor, nyugszik 4 óra 18 perckor. — A hold két délután, nyugszik 9 óra 12 perckor.

Kölosey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége melletti előterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, boros, ködös, semmi, vagy kevés csapadék.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Fizesképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizesképtelenségekről tesz jelentést: Köszegi Henrik és társa keresk. cég, Budapest. — Sárú Leontin, Bánffy-Hunyad — Bruck Zsigmond, Budapest. — Fantl testvérek divatárucég, Nagy-Kanizsa. — Himler S. Neutlschein. — Félix Vilmos, Bielitz. — Holder Anna, Stanislaw.

Budapesti árú- és értéktőzede.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 5.

Déltőzede. Buzakinálát mérsékelt, a vételkedv korlátozott. Kedvező irányzat mellett 35.000 métermázsa került forgalomba, szilárdan tartott közben néhány fillérrel drágább árakon. Egyéb gabonanevek kedvezők. Időjárás boros.

Zárlat 12 órakor:

Buza 1903. áprilásra	7.42—7.43
Róza 1903. áprilásra	6.48—6.49
Zab 1903. áprilásra	6.33—6.34
Tengeri 1903. májusra	5.69—5.70
Repce augusztusra	11.75—11.85

Zárlat 5 órakor:

Buza 1903. áprilásra	7.44—7.46
Róza 1903. áprilásra	6.49—6.50
Zab 1903. áprilásra	6.34—6.36
Tengeri 1903. májusra	5.70—5.72
Repce augusztusra	—

Zárlat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	673.—
Magyar hitelrészvény	709.50
Leszámitolóbank részvény	443.50
Ríma-Murányi vasúti részvény	470.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	703.—
Közúti vasút	615.50
Városi villamos vasút részvény	339.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 5. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban 108—9 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 114—5 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 113—4 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 112—3 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli sulyban 112—4 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 110—2 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 102—6 fillérig.

REGÉNY-CSARNOK.

A róma-párisi expressvonat.

— Angol regény. —

Fordította: **Ritt Gyula.**

[3]

(Folytatás.)

Flocon azonnal kapott egy szobát, a mely a nagyteremmel, hol az utasok felügyelője alatt voltak, közvetlen összeköttetésben állott. Elsőnek a kalauzt ve ették be hozzá. Ezt a kérdésekre előadta, hogy Grootte Lajosnak hívják. Amsterdamban született és 32 éves. Külseje oly lompos, lusta és álmatlanságot árult el, hogy a rendőrfőnök azonnali elalvásától tartott.

— Nos, élénkebben! — riadt rá erősen a rendőrfőnök. Mindig ilyen álomszuszék kinézése van. Mi?

A kalauz fénytelen szemekkel, szótlan bámult maga elé.

— Be van maga rugva? — tört rá a rendőrfőnök, s mintha gyanuja hirtelen erősebb tápot kapott volna, újra ráfordult:

— Mit csinált maga Laroche és Páris között? Aludt?

— Igen, azt hiszem, hogy aludtam, — válaszolt a kalauz, mint egy olyan, kit mély álomból fölzavarnak. — Aludnom kellett... Álmos voltam, mert második éjjel tettem szolgálatot. Szolgálatom azonban mindig ilyen, de sohasem tapasztaltam magamon ily nagyfokú álmatlanságot.

— Ahá! kiáltott fel a rendőr főnök, mint aki nyomon van. — Mielőtt a vonat elindult Larocheből, érezte ezt a bágyadságot?

— Nem, határozottan nem! Addig egészen élénkeknél, frissnek éreztem magamat.

— A rendőrfőnök fölugrott a szavakra s gyorsan föl és alá kezdett járni a szobában. Majd megállt a kalauz előtt és erősen a szemébe nézett.

— Valóban úgy van, a hogy gondoltam, — szólt és ismét leült helyére. — Hol van a följegyzése?

— Bocsánat főnök ur, — én nem találok sehohol.

— Ah, ne tegyen nekem kifogásokat. Nézzon megegyezzen utána, okvetlen meg kell kapnom.

— Nincs, főnök ur, — felelt a kalauz reménytelen főrázással — eltűnt, elveszett, tárcámmal együtt.

— Hát papírja és a menetjegyek?

— Mind a tárcámban volt. El kellett, hogy veszítsem valahol.

— Fel tudná nekem sorolni az utasok neveit?

— Nem emlékezem a nevekre.

— Átkozott dolog, mormolta szemöldökét összeráncolva a rendőrfőnök. Rendkívül bosszantó, hogy nekem egy ilyen borjuval, egy ilyen számmal is dolgom akad. De azt csak tudja, — fordult ismét a kalauzhoz — hogy hányan voltak a hálókocsiban és mint voltak elhelyezve? Igen? Megtudja mondani? No jó. Mindjárt szembebesíten fogjuk őket és maga megmondja hogy mind-egyik melyik fülkében aludt. — Menjünk tovább. Hány rekesz hely van a kocsiban?

— Tizenhat. A két szélsőben négy-négy, a többiben két-két fekhely van.

— Ahá tehát így néz ki, szólt a rendőrfőnök és hirtelen papírveretette az alábbi rajzot, a mit a kalauz szemébe elé tartott.

	4 ágy	2 ágy	2 ágy	2 ágy	2 ágy	4 ágy	
	Sz. 1 2 3 4	5 6	7 8	9 10	11 12	13 14 15 16	
	a	b	c	d	e	f	
ajtó	folyosó						ajtó

— Itt van hát a hat fülke. Vegyük az elsőt. 1. 2. 3. 4. Ezek voltak elfoglalva?

— Nem, csak kettő, két angol által elfoglalva. Hogy azok voltak onnan sejtem, mert angolul beszéltek. Az egyik katona a másik pap volt.

— Helyes, azt majd megállapítjuk! Most jön a „b” szakasz 5. 6. ágyakkal, kik voltak ebben a fülkében?

— Csak egy ur, a nevét nem tudom, de megismerem.

— Tovább a „c” szakasz 7. 8. fekvőhelyekkel.

— Itt is csak egy ur volt. — Ha jól emlékezem, itt történt a szerencsétlenség.

— Ah, tehát a 7. 8-as fülkében? Jó. Nos és a mellette lévő 9. 10

— Egy hölgy a háló kocsit egyetlen hölgy utasa. Rómából jött.

— Várjon csak egy pillanatig. Hát a többiek honnan jöttek? Útközben szálltak fel?

— Nem, főnök ur, mindegyik utas Rómából jött.

— A meggyikolt is? Ó római illetőségű.

— Azt nem tudom, de ő is ott szállt fel.

— Jó. Tehát, hogy visszatérjünk a hölgyhöz, egyedül volt a fülkében?

— A fülkében igen, de ő nem kíséret nélkül utazott.

— Hogy mondja, ezt nem értem?!

— A komornájával utazott.

— Ebben a kocsiban?

— Nem a hálóban, hanem egy II-od osztályú kocsiban, honnan néha átjött az urnőjéhez.

— Valószínűleg, hogy átvegye parancsait.

— Ugy van, főnök ur. Később azonban már oly gyakran jött át, hogy az ellen óvást emeltem a grófnő előtt.

— Tehát grófnő.

— A leány így címezte őt.

— A hálókocsiban mikor látta utoljára a komornát?

— Tegnap este 8 óra körül.

— Ma reggel tehát nem látta?

— Nem, abban biztos vagyok.

— Larocheban sem? Nem szállt fel ezen az állomáson, hogy urnőjének segédkezzen az öltözködéskor?

— Nem, ezt már megsemm engedtem volna.

— Es mit gondol, hol van most az a leány?

A kalauz egy ideig bambán bámult a rendőrfőnökre.

— Hát én azt hiszem — szólt végre vontatott hangon, — hogy itt lesz a közelben. Bajosan hagyja el most az urnőjét.

— Arról mindjárt meggyőződünk. E szavaknál hirtelen a mögötte álló detektivhez fordult.

— Menjen csak Gatipaud és nézzen körül... Várjon! Én ép oly ostoba vagyok, mint ez a borju... Hát hogy néz ki az a leány?

— Magas és nyulánk. Sötét szeme és koromfekete haja van. Öltözéke szintén teljesen fekete és egy egyszerű fekete kalapot visel.

— Kérasse ezt a személyt Gatipaud és tartsa szem előtt. Tán szükségünk lesz reá, — majd a kalauzhoz fordult. — Menjünk tovább. Tehát a 9. és 10 ben volt a hölgy. Ki volt a 11. és 12-ös fülkében?

— Az egész uton üres volt.

— És az utolsó szakaszban, hol négy fekhely van?

— Két uri ember. Ezek franciák lehettek mert egymás között és velem franciául beszéltek.

— Így hát készek volnánk. Aljon félre. mindjárt szembebesítem az utasokkal. Block, hívja be egyenként az utasokat.

(Folytatása következik.)

Aradmegyei tanító urak

figyelmébe és pártfogásába ajánlja

Ingusz I. és fia

aradi könyvkiadó cég országosan bevezetett és elősmert jó népiszkolai tankönyveit:

Csik János Abe bolti ára 50 fill.

Csik János II. olvasó ára 60 fill.

Csik János III. olvasó ára 80 fill.

Aradmegye képes földrajzával

Csik János IV. olvasó (sajtó alatt)

Csik János fali olvasó táblák.

Záray Odön földrajz XIII. kiadás ára 60. fill.

Csik János Aradm. földrajza ára 50 fill.

Aradmegye térképábrázolása (térképrajzolatához) ára 6 fill.

(50 fillér beküldése ellenében mutatványt feutiek bármelyikéből bérmentve küldünk.

Kun Fülöp — Csatt

Gazd. ismétlő iskolai olvasó ára 1 kor.

(Az országban 450 helyen használják, eddig 25000 pld. fogyott el. Mutatvány 60 fill. bérmentve.)

Teheránból érkezett

valódi perzsa szőnyegek,

ebédlő, salon, uri- és hálósobák részére.

Megtekinthetők a fő-vámhivatalnál, József főherceg-ut 3. sz.

reggel 8 órától déli 12 óráig.

1839

Schwarcz Zsigmond.

Dr. Tamasdán Livius
ügyvédi-irodáját

f. é. november 1-től

Arad, József főherceg-ut 17. sz. a.
helyezte át.

1925

Szobel Adolf

angol és francia női szabó,

Arad, Szabadság-tér 17.

Ajánlja a mai kor legmagasabb igényeinek megfelelően berendezett

női ruha műtermét,

ahol a legújabb divat szerint e szakba vágómunkák állíttatnak elő, minden előforduló idényre. Pontos és gyors kiszolgálás, jutányos ár.

1918

Állást keresők,

valamint állásban lévő

intelligens urak,

tekintélyes keresetre tehetnek szert

a Gizella-Egyletnél

és az

Első Biztosító Intézet Katonai szolgálat esetére

Vezérképviselőségénél.

Megfelelő eredményt elérők állandó fizetésben részesülnek. Vidéki jelentkezők írásbeli elintéztést nyernek. Szóbeli felvilágosítás naponta 9—11 óráig nyerhető az aradi főügynökség irodájában Andrásytér 3. szám II. emelet.

1916

Nemzeti színház.

Bérlet 37. sz.

Páratlan.

Csütörtökön, 1902. évi november hó 6 án:

A csokon szerzett völegény.

Eredeti énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Szigeti József.
Zenéjét szerzette: Serly Lajos.

SZEMÉLYEK:

Csontai Béla, öcsöce	Győre Alajos	Előjáró Irmag	Juhász S.
Eszti, rokona	Ternyei L.	Irmag asszony	Németh J.
Abrai Irén	Follinuszné.	Róza	Daróczi Ilka.
Baranyai Olga, neje	Rózsa Lili.	Futaki Rípacs	Répási G.
Trauer	Gózon Béla.	Nefejejts	Sarkadi A.
	Szilassy J.		Polgár S.
	Füredi J.		Pajor Agnes.

Kezdete este 7 órakor.

ZSEBKENDŐ

Szines szövött vászon zsebkendő	1 tucat	1.50, 2.—, 2.50, 3.— frt
Színnyomatu	1	2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 5.—
» női á jour	1	3.50, 4.—, 5.—, 6.—, 7.—
» férfi á jour	1	4.50, 5.—, 6.—, 7.—, 8.—
Szines szövött á jour vászon	1	3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.—
Angolszínnyomatu női batiszt	1	—, 1.50, 2.—, 2.50, 3.—
» férfi	1	2.—, 2.50, 3.—, 3.50, 4.—
Fehér női és férfi egy és több á jours	1	3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 8.—
Gyermek	1	—, 40.—, 60.—, 80.—, 1.—, 1.50

Fehér szegetlen vászon zsebkendő 1 tuc. 2 frt és felj., minden árban
Fehér és szines franczia különlegességek 10 frt és feljebb, minden árban. — Ha a zsebkendők a várakozásnak meg nem felelnek, szívesen kicseréltetnek.

Zsebkendő-különlegességek

gyári raktára:
Budapest, VI., Uj-utca 7.

Nagymennyiségű

lécz

eladó

az Aradi
Nyomdarészvény-
társaságnál.

Jó órákat olcsón
kült 3 évi irasbelli jótállás
mellett privát vevőknek

Konrád János
Óragyára,
aranyárak kiviteli háza

BRUX, 270. sz. (Csehország)

Jó nickel rem. óra frt 3.75.
Valódi ezüst rem. óra „ 5.80.
Valódi ezüst láncz frt 1.20.
Nickel ébresztő óra „ 1.95.

Czégem a cs. és kir. birodalmi czimerrel van ki-
tüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem,
valamint ezernyi elismerő levél van birtokomban. 1902

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCZBÖRE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban el-
terjedt készítmény nem zsíros kenős, hanem a bőr által azonnal fel-
szívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú
ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt
májfoltot, bőrtakát (mitesser) és minden arcztisztítást. Masszazs-
hoz használva elűntet redőket, himióhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek czimeres védjegyemmel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1736

Margit szappan 70 fillér. Margit poudér 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszertárakban és droguerlában.

Apátfalván: Tar Imre, Battyány: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Fe-
rencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi
Antal, Cs.-Patótn: Nagy Albert, Csermón: Berkes Ármán, Elekén: Ifj. Pekker István,
Földékon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonezon: Molnár István,
Győrkon: Masznik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kun-
ágotán: Fejes Lajos, Kurticon: Hackenberger László, Medgyesgyházán: Kelecsényi
Ferencz, Mező-Kovácsbázan: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmá-
gyon: Hanzócs Adám, Nagy-Zerindén: Vály Géza, Ó-Pécskán: Rokszin János, Pankótán:
Pösvitz Gusztáv, Piltvaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Si-
mándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor,
Tauczon: Kuntz János, és Uj-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszertárakban.

Altalunk kifizetett
főnyeremények

A m. kir.

OSZTÁLYSORSJÁTEK

november 20-án kezdődő HUZÁSÁRA

postafordultával küldünk szét sorsjegyeket az I-ső
osztályhoz:

1/8 á K. 1.50	1/4 á K. 3.—	1/2 á K. 6.—	egész K. 12.—
---------------	--------------	--------------	---------------

Csakis nálunk kaphatók az annyira kedveit

KIS SZÁMOK:

1-től 300-ig.

A születési évszámok 1801-től 1900-ig
és más SZERENCSE SZÁMOK.

Az összeget postautalványon kérjük:

FŐVÁROSI SORSJEGYIRODA

BOGDÁNY S.

BUDAPEST, Sas-utca 23. I.

Telefon 14—41.

és sok más nagyobb
nyeremény.

Rozsnyay-féle

chinin cukorka, chinin csokoládé

pályakoszorozott készítmény.

gyermekeknek láz, hideglelés, váltóláz ellen kitűnő siker-
rel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi,
ha a csomagoló papirosan Rozsnyay Mátyás névalírása
olvasható.

Fenyő illat.

Különösen alkalmas a
szoba levegőjének felfris-
sítésére és tisztítására.

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Hasis-Collodium.

Kitűnő, minden mászert
felülmúló hatású tyukszem
és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.

Kitűnő minőségű likőr eszenciák, melynek
segélyével pár perc alatt zamatos, finom
likőrt készíthetünk.

Barack	Cacao blanc	Cseresznye	Császárkörte
Anizette	Chartreuse	Marasquino	Vanillia
Benedictine	Curacao	Kávé	Zeller

Egy üveg ára 1 korona.

Kapható:

ROZSNYAY MATYÁS

gyógyszertárában

Aradon, Szabadság-tér. 658

Feltűnő eredmény érhető el

a Hajós-féle

Ibolya-Créme

használatát által, mely egy pár nap alatt elmulaszt Szeplő, májfolt, bi-
bircs, bőrvörösséget és mindennemű arcztisztítást. E remek
ártalmatlan cosmeticus szer a bőrben teljesen felszívódik, minek követke-
zésében a hatás bámulatos gyorsasággal áll be.

Nappal is használható!

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon aranyérmekkel kitüntetve.

Ára egy tégelynek 50 kr.

Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya hölgypor fehér, rózsás és oróm színben
egy drb. 60 krajczár.

Ibolya tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 50 krajczár.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle készítményeket tessék elfogadni.

Olecsőbb ajánlat, mint hamisítvány visszautasítandó!

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában 652

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházán szemben,

továbbá Aradon: Vojtek Kálmán, Tábor Gyula. Pécskán: Adler
Gy. Lajos, Simándon: Csiky Lukács gyógyszerész uraknál.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódónál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

As apró hirdetések előre fizetendők.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad és hirdetésekkel felvesz a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám.

—* Telefon szám: 151. —*

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselekedet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárulási helyein.

Radnai-ut II. sz. ház

egészben vagy részben kiadó. Értekezhetni Ferencz-tér 6, vagy Lázár Vilmos-utca 2. 1918

Eladó.

Dezso utca 1. szám alatt 1 szoba butor eladó. — Czim a kiadóhivatalban. 1965

Tisztli felszerelés,

teljesen új, mely áll: köpeny, waffenrock, zubony, kék-nadrág, pejacsevitch nadrág és egy csákóból, jutányos áron eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5040

Uraságoktól levetett

téli és nyári ruhákat

a legmagasabb áron vesznek.

Kívánatra házhoz is megyek. Továbbá használt butorokat is vesznek és olcsó áron eladok. 1928

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Gurahonczai portlandcemento

egyedüli magyar gyártmány, mely a magyar mérnök- és építész-egylet által megszabott normáit 60—70 százalékkal felülmúlja, rendkívül finom őrlésben, kis és nagy mennyiségben, gyári áron kapható

Kriszán János Arad, nagyvárad-ut 12. és

Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak

szertáránál

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egyesült Vasutak központi irodája is elfogad és a cementet kívánatra házhoz szállítja. 1649

Zálogcéduákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb áron vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1746

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

Van szerencsém a t. vevő közönséget arról értesíteni, miszerint lakásomat Csermőről Aradra (Teleky-utca 24. sz.) tettem át. Együttal ajánlom a következő faanyagokat:

6 és 7 láb hosszú

száraz szőlőkarót,

kétéves száraz

cser és bükk hasáb ölfát,

valamint egyéb haszonfát is a legjutányosabb árban.

A szőlőkarókra nézve megjegyzem, hogy azok szállítását a kőrösvölgyi vasut bármely állomására. esetleg nevezett vasut mentén fekvő szőlőkbe is elvállalom. 1776

Kohn Lajos.

3942—1902. pm.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a városi törvényhatósági utak építési, fentartási és kezelési kiadásáról s a kiadások fedezésére szükséges bevételekről az 1903. és 1904. évekre összeállított Arad szab. kir. város közigazgatási bizottsága által megállapított költség előirányzat hivatalomban az 1902. évi október hó 26-tól november hó 9-ig terjedő 15 napra közszemlére kitétetik, ahol az érdekeltek által megtekinthető s az az elleni felszólamlások a kitételi határidő alatt hozzám benyújthatók.

Aradon, 1902. évi október hó 25-én.

Institória,
polgármester.

1861

Legjobb köszén a

V U L K Á N I,

mely magas fűtőképességénél fogva, valamint tiszta kezelés tekintetében a sokkal drágább porosz szenet pótolja.

3 korona 40 fillér per 100 kiló, házhoz szállítva

egyedül nálam

kicsinyben kimérve kapható. Ezen kitűnő magyar köszénre rendeléseket kocsirakományokra is olcsó árban elvállalom, ugyancsak

petrozsényi köszén, valamint koks és faszénben

állandó raktáromat a p. t. közönségnek ajánlom.

BILDHAUER R.

Szabadság-tér.

1844

794—1902. a. szám.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur 1902. évi október hó 11-én kelt 60567. számú rendeletével Csanádvármege Nagylak községben lévő állami elemi iskolai-épület átalakítását 5995 korona 50 fillér költségösszeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1902. évi november hó 20-ik napjának d. e. II órájára a csanádvármegei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében, Makón megtartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi építési munkák végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költségösszeg után számítandó 5%-nyi, azaz 300 korona bántópenzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 és fél óráig a nevezett hivatalhoz pontosan benyújtsák, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem vétetnek. Az ajánlatban az engedélyezett költség-összeg és a felajánlott árleengedés, vagy esetleges árfelemelés, minden kételyt kizáróan számmal és betűvel kitüntetendő. Figyelmeztetvén a pályázó vállalkozók, hogy a vállalati költség-összeg két részben és pedig: 1903. és 1904. évi augusztus hó végén fizettetik ki.

A versenytárgyaláson csak képesített kőműves- és építőmesterek, illetve jogosultsággal bíró építő-iparosok vehetnek részt, a kik ezen minőségüket igazolni tudják.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet, az általános és a részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Makón, 1902. évi október hó 31-én.

1930

A csanádvármegei m. kir. államépítészeti hivatal.

Körlevél.

T. cz.

Van szerencsénk a n. é. közönségnek szives tudomására adni, hogy helyben, Asztalos Sándor-utca 6. szám alatti

uri-szabó üzletünket

f. évi november hó 4-től

Aradon, Szabadság-tér 8. számú házba áthelyeztük.

Üzletünket megnagyobbítva, azt a legjobb és legfinomabb valódi bel- és külföldi, ugyancsak angol kelmékkel dusan felszereltük. Ugy, hogy a m. t. vevőinknek a legmesszebb menő igényeit is kielégítjük.

Midőn a n. é. közönségnek és t. vevőinknek szives pártfogását továbbra is kérjük, magunkat ajánlva kitűnő tisztelettel

Márton és Hirsch

uri szabók

1850

Aradon, Szabadság-tér 8. sz.

3 nap alatt meggyógyul

a hűgyszólyás — ha több éves is — szabadalmazott tanálmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi közpórházban s a párisi Hopital-Mydiben vérbajbetegségek osztályán általános használatban van. Tehetetlenség és éjjeli magömlés meggyógyítására is feltétlenül biztos. Átrend, foglalkozás változtatás nélkül otthon titokban használható. Használati utasítással 10 frt. utánvétellel, vagy az összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön

1853

Budapest, VIII. József-körút 53.

Telefon 137. sz.

Legjobb minőségű teljesen száraz I. oszt., 7 láb hosszú

tölgy szőlőkaró,

I. osztályú

bükk hasáb tűzifa,

továbbá mindenféle tölgy vágott

és faragott épületfák

a legjutányosabb árban kaphatók

Herskovitz Jg. és fiai

1804

czégnél

Aradon, Boros Béni-tér 11. zs.

Villanyos házi csengő

bevezetést,

Villanyos házi csengő

javitást,

Villanyos csengő

évi jókarban tartást,

Házi telephon

szerelést szakszerűen és jutányosan készít

1752

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és varrogépraktár és javító műhely

ARAD, Salacz-utca 2.